

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Jimi Vainionpää

APTEEKKIEN YHTIÖITTÄMINEN VEROSUUNNITTELUKEINONA

Liiketalous
2020

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Jimi Vainionpää
Opinnäytetyön nimi	Apteekkien yhtiöittäminen verosuunnittelukeinona
Vuosi	2020
Kieli	suomi
Sivumäärä	66
Ohjaaja	Jukka Niittykoski

Apteekkien liiketoiminta on viime vuosina kokenut muutoksia, kun lääkemyynistä saadut tulot ovat laskeneet ja vapaankaupan tuotteiden myynti on kasvanut. Liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseksi apteekkarit ovat perustaneet apteekin liiketiloihin osakeyhtiömuotoisia erillisyhtiöitä, joiden kautta kanavoituu vapaankaupan myynti. Tutkimuksen tehtävänä on tutkia kohdeyritykselle yhtiöittämistä verosuunnittelukeinona ja tuoda konkreettisia toimenpide-ehdotuksia apteekkeille nettovarallisuuden kasvattamiseen. Verosuunnittelutoimenpiteet ovat vaikutuksiltaan laajoja ja pienempiä yksittäisiä toimenpiteitä, jotka toimivat apuna apteekkien verosuunnittelussa.

Tutkimuksen teoreettisessa osuudessa tarkastellaan voimassa olevan lainsäädännön valossa apteekin sekä erillisyhtiön verotusta ja miten Suomen progressiivinen verotus korreloituu apteekkien verotukseen. Tutkimus koostuu kolmesta teorialoppaleesta ja on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena eli laadullisena tutkimusmenetelmänä ja sisältää myös muita tutkimusmenetelmien piirteitä. Työn tutkimusosio on toteutettu yleisesti apteekkeille ja toimeksiantajan kohdeyritykselle. Aineistona on käytetty kohdeyrityksen tilinpäätöstietoja ja Suomen lainsäädäntöä.

Erillisyhtiön perustamisen lähtökohdaksi voidaan katsoa apteekkariin kohdistuvan verorasituksen minimointi ja verosuunnittelu. Tutkimuksessa havaittiin, että nettovarallisuuden kasvattamisen keinot ovat rajalliset ja kohdeyritykselle olisi kannattavaa perustaa osakeyhtiö apteekin rinnalle verorasituksen minimoimiseksi. Osakeyhtiö ei kuitenkaan saa toimia rajoitteena apteekkitoiminnassa, vaan sen tulisi olla osana apteekkitoiminnan kokonaisuutta, jonka avulla minimoidaan apteekin verorasitus, kasvatetaan nettovarallisuutta ja täten mahdollistetaan tulevaisuudessa kevyesti verotettujen osinkojen nosto osakeyhtiöstä.

ABSTRACT

Author	Jimi Vainionpää
Title	the Incorporation of Pharmacies as a Tax Planning Tool
Year	2020
Language	Finnish
Pages	66
Name of Supervisor	Jukka Niittykoski

The pharmacy business has experienced changes in recent years as revenues from pharmaceutical sales have declined and sales of free trade products have increased. In order to improve their business, pharmacists have set up limited companies in the pharmacy's business premises, through which free trade sales are directed. The task of the bachelor's thesis was to study incorporation for the target company as a means of tax planning and to bring concrete measure proposals to pharmacies to help them increase their net worth. Tax planning measures have a broad impact as well as smaller individual measures that help in the tax planning of pharmacies.

The theoretical section of the study examined the taxation of pharmacies and separate companies in the light of the legislation and how Finnish progressive taxation correlates with the taxation of pharmacies. The research consists of three theoretical areas and has been carried out as a qualitative research and also includes other features of the research methods. The research part of the work was carried out in general for pharmacies and the client's target company. The material used in the study was the target company's financial statements and Finnish legislation.

The starting point for establishing a separate company can be considered to be the minimization of the taxes on pharmacists and tax planning. The study found that the means to increase net assets are limited and it would be profitable for the target company to establish a limited company alongside a pharmacy in order to minimize the taxes. However, a limited company must not act as a constraint on pharmacy operations, but should be part of a pharmacy business that minimizes the taxes on the pharmacy, increases net worth and allows for the withdrawal of lightly taxed dividends from the limited company in the future.

Keywords	pharmacy, incorporation, tax planning, limited company, net worth
----------	---

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO	6
1 JOHDANTO.....	7
1.1 Tutkimuksen tausta	8
1.2 Tutkimuksen tavoitteet.....	9
1.3 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen rakenne	9
2 APTEEKKIEN LIIKETOIMINTA	11
2.1 Apteekkitoiminta Suomessa.....	11
2.1.1 Apteekin perustaminen.....	12
2.1.2 Apteekivero	14
2.1.3 Lääketaksa.....	16
2.1.4 Apteekin myynnin muodostuminen	17
2.2 Apteekin verotus	18
2.3 Apteekin tulos	19
3 APTEEKIT VEROVELVOLLISINA	22
3.1 Liikevaihdon syntyminen.....	22
3.2 Myyntikate	23
3.3 Liiketulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	23
3.4 Suomen tuloverojärjestelmä.....	24
3.4.1 Pääomatulot.....	25
3.4.2 Ansiotulot.....	26
3.5 Nettovarallisuus	28
3.5.1 Nettovarallisuus apteekissa	29
3.5.2 Nettovarallisuus osakeyhtiössä	30
3.6 Yritysmuotojen vertailu verotuksessa.....	31
4 APTEEKKIEN YHTIÖITTÄMINEN.....	32

4.1	Apteekin tiloissa toimivat yhtiöt.....	32
4.2	Osakeyhtiön perustaminen ja toiminta.....	33
4.3	Osinkotulot ja varojenjakko.....	34
5	TUTKIMUSMENETELMÄT.....	37
6	EMPIIRINEN TUTKIMUS.....	38
6.1	Nettovarallisuuden kasvattaminen.....	38
6.1.1	Käyttö- ja vaihto-omaisuus.....	39
6.1.2	Rahoitusomaisuus.....	40
6.1.3	Kohdelaskelmat.....	42
6.2	Osakeyhtiön hyödyntäminen ja osingonjaon toteutus.....	46
6.2.1	Osakeyhtiö apteekin rinnalla.....	47
6.2.2	Osingonjako.....	50
6.3	Apteekin yhtiöittäminen verosuunnittelukeinona.....	52
7	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	59
8	POHDINTA.....	62
	LÄHTEET.....	63

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Apteekkien myynnin jakautuminen vuonna 2019 ennuste.....	18
Kuvio 2. Verojalanjälki.	19
Kuvio 3. Osinkojen verotus.	36
Taulukko 1. Apteekkiveron veroasteikko.	14
Taulukko 2. Valtioneuvoston asetus lääketaksasta.	16
Taulukko 3. Valtion tuloveroasteikko 2019.	27
Taulukko 4. Toiminimen ja osakeyhtiön verotuksen vertailu.	31

1 JOHDANTO

Lääkelain säädöksistä johtuen apteekkien yritysmuoto on toiminimi ja apteekkari on toiminimiyrittäjä. Apteekkari toimii siten yksityisenä elinkeinonharjoittajana ja vastaa apteekin toiminnasta koko henkilökohtaisella omaisuudellaan. Tästä johtuen myös apteekin tulos verotetaan apteekkarin henkilökohtaisena tulona ja verotus on selvästi tarkempaa kuin osakeyhtiömuodossa toimivalla yrittäjällä. Yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotus eroavat toisistaan siinä, että yksittäistä elinkeinonharjoittajaa verotetaan henkilökohtaisesti ja osakeyhtiötä verotetaan erillisenä oikeushenkilönä. Verotettava tulo ja maksettava vero lasketaan eri tavoin näille yritysmuodoille. Perinteisessä apteekkiliiketoiminnassa apteekkariin kohdistuva verorasitus on suuri, etenkin suurituloisissa apteekeissa. Keskimäärin verottaja vei apteekin tuloksesta 43 % ja samanaikaisesti osakeyhtiön tuloksesta maksettava yhteisövero on 20 % eli yli puolet pienempi. Yhtiöittäminen on täten varteenotettava mahdollisuus apteekille verorasituksen minimoimiseksi.

Toiminimen verotuskäytäntö kannustaa myös apteekkareita nettovarallisuuden kasvattamiseen, mutta säännösten nojalla nettovarallisuuden kasvattamisen keinot ovat rajalliset ja nettovarallisuuskatto saavutetaan apteekeissa yhä nopeammin. Erillisyhtiön kautta apteekkari voi puolestaan harjoittaa monipuolisempaa verosuunnittelua ja keventää apteekkiin kohdistuvaa verorasitusta. Monet apteekkarit ovatkin perustaneet enenevässä määrin osakeyhtiöitä apteekkitoimintansa rinnalle verojen alentamiseksi ja kasvattaakseen yrityksen nettovarallisuutta. Tämä toimenpide on suurien apteekkien kannalta suositeltavaa, sillä myös verokulut ovat korkeammat kuin pienituloisilla apteekeilla. Pitkäjänteisellä toiminnalla etenkin suurimpien apteekkien erillisyhtiöihin voi kertyä mittava nettovarallisuus, joka mahdollistaa aikanaan kevyesti verotettujen osinkotulojen nostamisen.

Tuloverojen lisäksi apteekkarit maksavat valtiolle apteekkiveroa, apteekin lääkemyynnin liikevaihdon perusteella. Apteekkivero on rahallisesti yksi suurimmista kulueristä apteekkien liiketoiminnassa. Verolla tasataan erikokoisten apteekkien tuloja. Apteekkiveroa ei kuitenkaan makseta kaikista apteekeissa myytävistä tuotteista, vaan sitä maksetaan apteekin lääkemyynneistä. Tällöin niin sanotun va-

paankaupan tuotteet voidaan siirtää erillisyhtiön myytäväksi, joka taas verotuksellisesti on edullisempi ratkaisu.

1.1 Tutkimuksen tausta

Apteekkitoimintaa ei ole mahdollista suorittaa muussa yritysmuodossa kuin toimimena, ja apteekkitoiminnan harjoittaminen vaatii apteekkiluvan kaupankäyntiä varten. Apteekkien yhtiöittäminen verosuunnittelukeinona on tutkimuksena tärkeä tietopohja uusille ja vanhoille apteekkareille. Tutkimus tarjoaa tuoreita näkökulmia verosuunnittelun hyödyistä ja konkreettisista toimista tämän toteuttamiseen. Tutkimuksen tarkoituksena on löytää yleisesti sekä kohdeyritykselle keinoja nettovarallisuuden kasvattamiseen ja selvittää kohdeyritykselle osakeyhtiön perustamisen taloudellista kannattavuutta ja yhtiöittämisen tuomia muita etuja. Kohdeyrityksellä ei ennestään ole osakeyhtiötä toiminnassa mukana. Opinnäytetyö on ensimmäisiä aihetta käsitteleviä tutkimuksia Suomessa. Tutkimus on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena ja sisältää myös oikeusdogmaattisia piirteitä apteekkitoiminnan kokonaiskuvan ja sitä koskevan lainsäädännön hahmottamisen kannalta. Tutkimus on ajankohtainen päivitys vanhempiin tutkimuksiin aiheesta, sekä on yhteiskunnallisesti merkittävä työn uutuusarvon ja ajankohtaisuuden kannalta.

Toimeksiantaja yrityksenä toimii Suomessa toimiva auktorisoitu tilitoimisto, joka on erikoistunut apteekkien kirjanpitoon ja huolehtii asiakasyrityksien kirjanpidosta, palkanlaskennasta sekä neuvoo asiakkaita verotukseen liittyvässä lainsäädännössä. Toimeksiantaja ehdotti tutkittavaksi apteekkien kassavirtaa ja apteekkien nettovarallisuutta. Veroneuvonta on yrityksen yksi päätehtävistä ja aihe vaikutti myös omasta mielestä kiinnostavalta. Apteekkareille verosuunnittelu on oleellinen osa-alue apteekin liiketoiminnassa ja arkipäiväinen kysymys, miten verorasitus voidaan minimoida, jotta toiminta olisi kannattavampaa. Työ lisää omaa henkilökohtaista ammattitaitoa ja myös muiden osapuolien kannalta työtä voidaan pitää hyödyllisenä. Apteekkien verotuksesta ei liiemmin ole olemassa kirjallisuutta, joten työ on myös oiva tiedotusväline apteekkiyrittäjille.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella voimassa olevan lainsäädännön valossa apteekin sekä erillisyhtiön verotusta ja miten Suomen progressiivinen verotus korreloittuu apteekkien verotukseen. Kohdeyritykselle halutaan selvittää apteekin nettovarallisuustilanne ja mitä keinoja sen kasvattamiseen on olemassa. Tutkimuksessa tarkastellaan myös erillisyhtiön osingonjaon toteutusta ja mitä verosuunnittelu mahdollisuuksia osakeyhtiö apteekille tarjoaa. Tavoitteena on selvittää miten suuri verotushyöty kohdeyritykselle syntyisi, jos osakeyhtiö perustettaisiin apteekin rinnalle. Tutkimuksen empiirisessä osiossa esitetään ratkaisuehdotuksia tutkimuskysymyksiin, niin sanallisesti kuin myös erinäisten kohdeyritykselle toteutettujen laskelmien kautta. Laskelmilla pyritään havainnollistamaan numeerisesti osakeyhtiön tuomaa hyötyä apteekille.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää vastaukset seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Miten apteekit voivat kasvattaa nettovarallisuutta?
2. Mitä etuja yhtiöittämisestä on?
3. Miten paljon verosäästöä syntyy, jos toiminta yhtiötetään?

1.3 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen rakenne

Tutkimus toteutetaan kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena ja tutkimus sisältää oikeusdogmaattisia piirteitä. Tutkimuksen kohdetta pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja aineisto kootaan todellisista tilanteista. Tutkimuksessa toteutettavat laskelmat toteutetaan kohdeyrityksen realistisilla luvuilla ja ne perustuvat vuoden 2019 vahvistettuun tilinpäätökseen. Kohdeyritykselle toteutetaan laskelmat elinkeinotoiminnan nettovarallisuudesta, erillisyhtiön mahdollisesta tuloverosäästöstä ja osingon verotuksesta, sekä lopuksi lasketaan, syntyisikö verosäästöä, jos apteekin rinnalle perustettaisiin osakeyhtiö. Jokaisen laskelman tarkoituksena on viedä tutkimuksen ajatusta eteenpäin ja luoda kattava kokonaiskuva apteekin taloudellisesta tilanteesta. Omia havaintoja on myös hyödynnetty tutkimuksen toteutuksessa, havainnot perustavat Suomen lainsäädännön tarjoamiin puitteisiin koskien yhtiömuotojen verotusta.

Tutkimus koostuu johdannosta, teoriaosuudesta, empiriaosuudesta sekä johtopäätöksistä ja omasta pohdinnasta. Tutkimus koostuu kolmesta teorialuvusta, teoreettinen viitekehys on pyritty tutkimuksessa rakentamaan niin, että se vastaisi työn empiriaa ja tukisi tätä mahdollisimman hyvin. Ensimmäisessä teorialuvussa perehdytään apteekkien yleiseen liiketoimintaan, toisessa luvussa käsitellään verotuksellisia erityispiirteitä eri yhtiömuodoissa ja viimeisessä teoriakappaleessa kuvataan apteekin yhtiöittämistä ja osakeyhtiöön liittyviä piirteitä. Työn empiriaosuudessa käydään läpi tutkimusmenetelmiä ja työn tuloksia. Työn empiirisen osion tulokset ja niiden analysointi tapahtuu samassa kappaleessa. Tutkimuskysymykset eristetään omiksi kappaleiksi työn empiriassa ja niihin pyritään löytämään mahdollisimman kokonaisvaltaiset vastaukset. Tutkimuksessa halutaan löytää vastauksia kohdeyritykselle ja yleisesti apteekkeille. Lopuksi esitellään erillisenä kappaleena johtopäätökset, jossa ilmaistaan työssä syntyneitä tuloksia ja johtopäätöksiä tutkimuksen tuloksista. Viimeisessä kappaleessa on tutkijan omaa pohdintaa aiheesta, sekä tarkastellaan tutkimuksen luotettavuutta ja esitetään jatkotutkimusehdotuksia aiheeseen liittyen. Myös työn validiteettia ja reliabiliteettia pyritään analysoimaan työn lopussa.

2 APTEEKKIEN LIKETOIMINTA

Tässä luvussa kerrotaan yleisesti apteekkien liiketoiminnasta ja miten apteekit toimivat Suomessa. Myös apteekkialan erityispiirteitä pyritään tässä kappaleessa tuomaan esille. Teoriaosan tavoitteena on luoda Suomen apteekkijärjestelmästä kattava kokonaiskuva, sekä havainnollistaa miten apteekin tulos muodostuu ja miten sitä verotetaan.

2.1 Apteekkitoiminta Suomessa

Apteekkien taloudellinen menestyminen on niin asiakkaan, henkilöstön ja yhteiskunnan etu. Menestyksellä liiketoiminta turvaa asiakkaille palvelujen saatavuuden, työpaikkoja apteekin henkilökunnalle ja yhteiskunnalle mahdollisuuden lääke- ja terveydenhuollon pitkäjänteiseen kehittämiseen. Vuosien saatossa apteekkien lääkemyynneistä saatavat tulot ovat kuitenkin laskeneet ja yleisten kauppavaroiden myynti on kasvanut, joka taas on omalta osaltaan vaikuttanut apteekkien kannattavuuteen. Apteekkari toiminimiyrittäjänä vastaa apteekin taloudellisista sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudellaan, tällöin myös taloudellinen riski kohdistuu koko perheen omaisuuteen. Apteekkarin saama korvaus omasta työpäivästään sisältyy apteekin tulokseen. Kuten jokainen yrittäjä, niin myös apteekkari joutuu varautumaan mahdollisiin tulevaisuuden haasteisiin ja investointeihin, samalla pyrkiessään kehittämään omaa liiketoimintaansa. (Jalonen 2015, 13.)

Apteekin ja apteekkarin talous ovat sekoittuneet tiiviisti toisiinsa, apteekin liikevoitto on apteekkarin tuloa ja apteekin liiketoiminnasta koituvat velat ovat myös apteekkarin henkilökohtaisia velkoja. Toiminimellä toimivana yrityksenä, apteekkari ei voi maksaa itselleen palkkaa, vaan apteekin tulos katsotaan olevan apteekkarin palkka. Tulosta verotetaan pääasiassa progressiivisen tuloverotuksen mukaan. Toiminimiyrittäjänä apteekkari ei voi hyödyntää verotuksessa myöskään osakeyhtiöissä yleisesti hyödynnettyjä luontaisetuja, kuten ruoka-, auto-, puhelin- tai asuntoetua. Apteekkari voi kuitenkin nostaa yrityksestä yksityisnostoja. (Jalonen 2015, 17.)

Toiminimiyrittäjä voi sijoittaa yritykseensä varoja tai omaisuutta, sekä yrittäjä voi myös siirtää liiketoiminnasta varoja ja omaisuutta yksityiskäyttöön. Yksityisotto tarkoittaa rahan nostamista toiminimen tililtä omaan käyttöön. Apteekkari voi tehdä yksityisottoja niin usein kuin kokee sen tarpeelliseksi. Yksityisotot eivät ole tilikauden kuluja, joten ne eivät vaikuta toiminimen verotettavaan yritystuloon, mutta sijoitetun pääoman ylittävät yksityisotot voivat aiheuttaa rajoituksia lainan korkojen vähennysoikeudessa. (Veronmaksajat 2020, 90.)

Suomessa oli 31.12.2019 yhteensä 819 apteekkitoimipistettä, joista 623 oli pääapteekkia ja 196 sivuapteekkeja. Luvuissa on mukana myös yliopistojen apteekit sekä palvelupisteet, joiden kautta välitetään myös reseptilääkkeitä. Suomessa on apteekkitoimipisteitä yksi noin 6 800 asukasta kohti, joten apteekkiverkosto on Suomessa tiheämpi kuin esimerkiksi Ruotsissa ja Tanskassa. Apteekkitoiminta eroaa tavallisesta liiketoiminnasta siten, että se on Suomessa luvanvaraista. Apteekkiluvan apteekkien liiketoimintaan myöntää lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea. Kun apteekkilupa on tullut avoimeksi, Fimea julistaa sen haettavaksi ja myöntää luvan toiminnan harjoittamiseen lääkelakia noudattaen. (Apteekkariliitto 2019; Lääkelaki 1112/2010 6:40 §.)

2.1.1 Apteekin perustaminen

Yksityisen elinkeinoharjoittajan on rekisteröitävä yritys kaupparekisteriin patentti- ja rekisterihallituksen sivustolla. Yksityisen elinkeinoharjoittajan on lain mukaan ilmoitettava kaupparekisteriin, jos elinkeinotoimintaa varten on pysyvä toimipaikka eli omasta asunnosta erillinen liiketila, palveluksessa on muita henkilöitä kuin aviopuoliso, alaikäinen lapsi tai lapsenlapsi ja yritys harjoittaa luvanvaraista elinkeinotoimintaa. (Patentti- ja rekisterihallitus 2019.) Ennen liiketoiminnan aloittamista on myös ilmoitauduttava arvonlisäverovelvollisten-, ennakkoperintä-, työnantaja- ja vakuutusmaksuverovelvollisten rekisteriin. (Yritä.fi 2020.)

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea myöntää apteekkiliikettä varten apteekkiluvan. Fimea myöntää apteekkiluvan tietyille sijaintialueelle, joka on yleensä kunta tai sen osa. Apteekkialueita voi olla useita isoissa kunnissa sekä

kaupungeissa. Luonnollisesti myös apteekkeja voi olla täten useampia kunnan tai kaupungin alueella. Apteekit pystyvät sijoittumaan sijaintialueellaan vapaasti, mutta sivuapteekkien sijaintia säädellään tarkemmin. Apteekkitoimintaa ei ole mahdollista harjoittaa muualla kuin lääkelain määrittämässä apteekissa, sivuapteekissa, apteekin palvelupisteessä tai apteekin verkkopalvelussa. Yleensä uusi apteekki tai sivuapteekki perustetaan itse kunnan aloitteesta. Myös muiden maiden kansalaiset voivat hakea apteekkilupaa, sillä edellytyksellä että he ovat Suomessa laillistettuja proviisoreita. Edellytyksenä apteekkiluvalle on proviisorin taloudellinen toimikelpoisuus, hänelle ei ole määrätty edunvalvojaa sekä proviisorია ei ole asetettu konkurssiin. (Läkelaki 1112/2010 6:41–43 §.)

Apteekkareiden hallinnassa olevien apteekkien määrää on rajoitettu Fimean toimesta, apteekin vaihdostilannetta lukuunottamatta samaan aikaan voi olla korkeintaan yksi apteekkilupa ja enintään kolme sivuapteekkilupaa, sekä näiden yhteydessä voi toimia erillisyyhtiö. Fimea voi myöntää luvan myös palvelupisteiden perustamiseen apteekin omalle sijaintialueelle, naapurikunnan haja-asutusalueelle tai kyläkeskukseen. Palvelupiste voidaan perustaa kuitenkin vain sellaisille alueille, joilla ei ole toimintaedellytyksiä apteekille tai sivuapteekille. Verkoapteekin perustaminen lääkkeiden myyntiä varten tapahtuu myös Fimean myöntämällä luvalla. (Fimea 2020.)

Apteekkiketjut eivät ole Suomessa mahdollisia. Apteekkilupa on Suomessa henkilökohtainen, sitä ei voi myydä tai vuokrata toiselle henkilölle. Apteekkiluvan tuomia velvoitteita ei täten voi siirtää kenenkään ulkopuolisen huolehdittavaksi, vaan henkilö jolle apteekkilupa on myönnetty, on henkilökohtaisesti vastuussa velvoitteistaan. Apteekkilupaan liittyy useita velvoitteita, joista tärkeimpänä voidaan pitää lääkkeiden saatavuudesta huolehtiminen. Apteekkari on ammatillisesti, että taloudellisesti vastuussa apteekistaan. Apteekkilupa päättyy viimeistään silloin, kun apteekkari täyttää 68 vuotta. Apteekkiluvasta luopuessaan, apteekkarin on harjoitettava apteekkiliikettä siihen asti, kunnes uusi apteekkari on ottanut apteekin hallintaansa. (Läkelaki 1112/2010 6:44 §; Läkelaki 22/2006 6:44–46 §.)

2.1.2 Apteekkivero

Apteekkiverolaki astui voimaan syyskuussa 2016. Se kumosi sitä edeltävän apteekkimaksusta annetun asetuksen. Apteekkimaksun nimi muutettiin apteekkiveroksi uudistuneen apteekkiverolain myötä. Apteekkivero on apteekkiliikkeestä suoritettava oma-aloitteinen vero. Apteekkiveroon liittyvät tehtävät siirrettiin Fimealta Verohallinnolle vuoden 2017 alusta alkaen. (Verohallinto 2017.)

Apteekit maksavat valtiolle apteekkiveroa eduskunnan asettaman veroasteikon mukaisesti. Apteekkivero tuotti valtiolle vuonna 2019 yli 190 miljoonaa euroa vuodessa. Veron suuruus perustuu resepti- ja itsehoitolääkemyynnin liikevaihtoon ja se nousee veron perusteena olevan rahasumman kasvaessa eli se on progressiivinen. Apteekkiveron tarkoituksena on tasata eri kokoisten apteekkien kannattavuutta, apteekkiverolla leikataan erityisesti suurten apteekkien tuloja ja pyritään täten tasaamaan erikokoisia apteekkeja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pieni apteekki saa suuremman myyntikatteen myydystä lääkkeestä kuin suurempi apteekki. Tämän lisäksi kaikista pienimmät apteekit ovat vapautettuja verosta ja suurimmilla apteekkeilla vero on yli 10 % lääkemyynnin liikevaihdosta. (Apteekkariliitto 2019; Apteekkiverolaki 770/2016 1 §.) Taulukko 1 esittää miten apteekkivero lasketaan liikevaihtoryhmittäin.

Taulukko 1. Apteekkiveron veroasteikko. (Apteekkiverolaki 770/2016 6 §.)

Liikevaihto (€)	Apteekkivero liikevaihdon alarajan kohdalla (€)	Veroprosentti alarajan ylimenevästä liikevaihdosta (%)
871 393–1 016 139	0	6,10
1 016 139–1 306 607	8 830	7,15
1 306 607–1 596 749	29 598	8,15
1 596 749–2 033 572	53 245	9,20

2 033 572–2 613 212	93 432	9,70
2 613 212–3 194 464	149 657	10,20
3 194 464–3 775 394	208 945	10,45
3 775 394–4 792 503	269 652	10,70
4 792 503–6 243 857	378 483	10,95
6 243 857 –	537 406	11,20

Apteekkiverolain 5 §:n 2 momentin mukaan ennen apteekkiveron määräytymistä arvonlisäverottomasta liikevaihdosta, vähennetään seuraavat arvonlisäverottomat erät liikevaihdosta; lääkelain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu sopimusvalmistuksen arvo, sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksille tapahtuva lääkemyynti, myynnin arvo nikotiinikorvaustuotteista, joita lääkelain mukaan myydään myös muualla kuin apteekissa sekä muiden tuotteiden kuin lääkkeiden myynti tietyin ehdoin. Muiden tuotteiden myynnin lähestyessä 20 prosentin määrää apteekin liikevaihdosta toiminta on usein yhtiötetty, sillä tämän ylittävästä osasta apteekissa tapahtuvasta vapaakaupan tuotteiden myynnistä on maksettava apteekkiveroa. (Apteekkiverolaki 770/2016 5 §; Lääkelaki 395/1987 2:12 §.)

Apteekit voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään apteekkiveron laskemisessa:

1. Kokonaisliikevaihto alle 2,6 miljoonaa euroa
2. Kokonaisliikevaihto välillä 2,6–3,5 miljoonaa euroa
3. Kokonaisliikevaihto on yli 3,5 miljoonaa euroa

Kun pää- ja sivuapteekin kokonaisliikevaihto on alle 2,6 miljoonaa euroa, apteekkivero lasketaan pää- ja sivuapteekeista erikseen, ei sivuapteekkivähennyksiä. Kun pää- ja sivuapteekin liikevaihto on vähintään 2,6 miljoonaa euroa, mutta enintään 3,5 miljoonaa euroa, apteekkivero peritään osittain erikseen ja osittain yhdessä pää- ja sivuapteekilta. Vero lasketaan painotettuna keskiarvona, painotet-

tua keskiarvoa laskettaessa määritellään aluksi kaksi erillistä laskennallista apteekiveroa. Laskennassa huomioidaan lisäksi sivuapteekkivähennys. Apteekkeille voidaan myöntää sivuapteekkivähennys, jos pääapteekin ja sivuapteekkien yhteenlasketun liikevaihdon määrä ylittää 3,5 miljoonaa euroa. Myös jos apteekkien yhtymä ylittää kyseisen rajan, niin apteekivero lasketaan yhteisestä veron perusteesta taulukko 1 perusteella ja apteekivero peritään pää- ja sivuapteekilta yhdessä. Ennen kuin sivuapteekin veron peruste lisätään yhteiseen veron perusteeseen, tehdään sivuapteekkivähennys, jos sen edellytykset täyttyvät. Sivuapteekkivähennyksellä tarkoitetaan vähennystä, joka tehdään ennen kuin sivuapteekin veron peruste lisätään yhteiseen veron perusteeseen. Sivuapteekin veron perusteesta vähennetään yksi kolmas osa, mutta kuitenkin vähintään 50 500 euroa. Jos sivuapteekin veron peruste jää alle 50 500 euroa, vähennettävä summa on koko veron peruste. (Apteekkariliitto 2019; Apteekiverolaki 770/2016 7 §.)

2.1.3 Lääketaksa

Apteekeissa myytävien lääkkeiden hinta on kaikissa apteekteissa sama, sillä valtioneuvosto päättää vähittäishinnan lääketaksa-asetuksella. Asetus määrittelee lääkkeille vähittäishinnat valtakunnallisesti käytössä olevan tukkuhinnan perusteella. Apteekki ei siten koskaan päättää lääkkeen hintaa, vaan sen päättää valtio.

Lääkkeiden vähittäishinnat ovat kaikissa apteekteissa samat, sillä tukkuhinta on kaikille apteekkeille sama ja vähittäishinta lasketaan aina lääketaksan mukaisesti. Ostoalennukset eivät täten ole apteekkeille sallittuja. Lääketaksa on regressiivinen, eli apteekin myyntikate suhteellisesti pienenee lääkkeen tukkuhinnan kasvaessa. Resepti- ja itsehoitolääkkeiden hinnat ovat hinnoittelu valtioneuvoston lääketaksa-
taulukon perusteella ja tällä hintasäätelyllä varmistetaan hintojen kohtuullisuus sekä yhdenvertaisuus. (Apteekkariliitto 2019.) Valtioneuvoston asetus resepti- ja itsehoitolääkkeiden hinnoista, määräytyvät taulukko 2 mukaisesti.

Taulukko 2. Valtioneuvoston asetus lääketaksasta. (Valtioneuvoston asetus lääketaksasta 713/2013 3–4 §.)

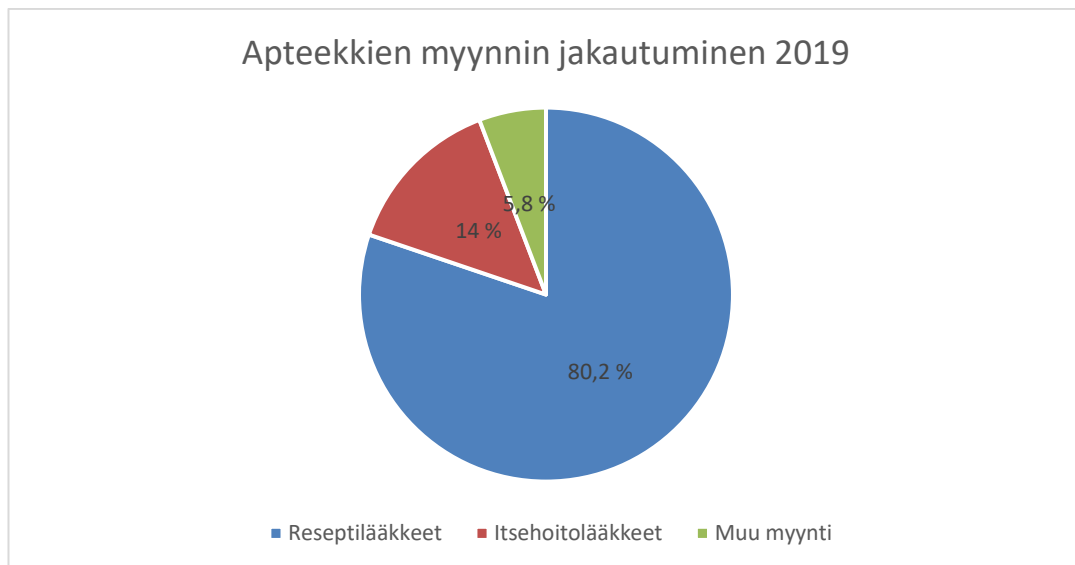
Ostohinta (€)	Reseptilääke	Itsehoitolääke
0–9,25	1,45 x ostohinta + alv 10 %	1,5 x ostohinta + 0,50 € + alv 10 %
9,26–46,25	1,35 x ostohinta + 0,92 € + alv 10 %	1,4 x ostohinta + 1,43 € + alv 10 %
46,26–100,91	1,25 x ostohinta + 5,54 € + alv 10 %	1,3 x ostohinta + 6,05 € + alv 10 %
100,92–420,47	1,15 x ostohinta + 15,63 € + alv 10 %	1,2 x ostohinta + 16,15 € + alv 10 %
yli 420,47	1,10 x ostohinta + 36,65 € + alv 10 %	1,125 x ostohinta + 47,68 € + alv 10 %

2.1.4 Apteekin myynnin muodostuminen

Seuraavat luvut perustuvat Apteekkariliiton julkaisemaan vuosittaiseen apteekkien vuosikatsauksen. Luvut ovat ennusteita vuoden 2019 apteekkimyynneistä. Kuviossa 1 on esitetty apteekkimyynnin jakautuminen reseptilääkkeiden, itsehoitolääkkeiden sekä muun myynnin osalta.

Suomen apteekkimyynnin liikevaihdosta suurin osa koostuu reseptilääkkeistä (80,2 %). Reseptilääkkeiden hinnat määräytyvät taulukko 2 mukaisesti ja ovat näin ollen yhtä suuret jokaisessa Suomen apteekissa. Tämä tarkoittaa sitä, että reseptilääkkeiden hinnoilla apteekki ei pysty käymään kilpailua muiden apteekkien kanssa. Itsehoitolääkkeiden osuus apteekkimyynnistä on toiseksi suurin (14 %). Myös itsehoitolääkkeiden hinnat ovat säänneltyjä Suomessa, joten niidenkään avulla ei pystytä käymään hintakilpailua Suomessa. Muun myynnin osuus on pienin (5,8 %), mutta se on ainoa apteekissa myytävä tuoteryhmä, jonka hinnoittelu apteekkeille on vapaata. Muuhun myyntiin sisältyvät kaikki ei-lääkkeelliset tuot-

teet, kuten esimerkiksi kosmetiikka- ja terveydenhoitotuotteet sekä ravintolisät. Usein muun myynnin osuus, eli vapaankaupan tuotteet, siirretään toiminnan kasvavassa osakeyhtiön puolelle apteekkien kireämmän verotuksen johdosta. (Apteekkariliitto 2019.)

Kuvio 1. Apteekkien myynnin jakautuminen vuonna 2019 ennuste. (Apteekkariliitto 2019.)

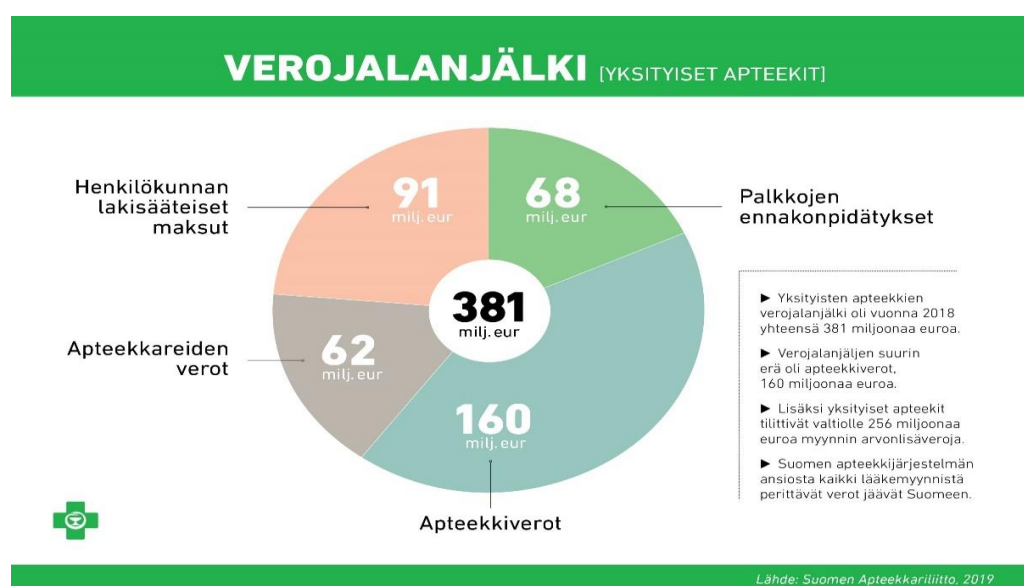
Lääkkeen kokonaishinnasta apteekki saa 20,7 % osuuden ja valtio saa 16,7 % osuuden. Valtion osuus muodostuu apteekkiverosta. Kaikista suurimman osan lääkkeen kokonaishinnasta saa lääketehdas ja tukkukauppa (62,6 %). Suomessa toimivia suurimpia apteekkien tukkuliikkeitä ovat Tamro ja Oriola. Tämä tarkoittaa sitä, että apteekit saavat toisin sanoen myydyn lääkkeen kokonaishinnasta tuottoa vain yhden viidesosan verran. (Apteekkariliitto 2019.)

2.2 Apteekin verotus

Apteekkari on toiminimiyrittäjä ja apteekkiluvan ollessa henkilökohtainen, myös apteekin tulos verotetaan apteekkarin henkilökohtaisena tulona. Vuosittain julkaistavissa verotustiedoissa apteekkarin verotettavaksi tuloksi on merkitty apteekin voitto ennen veroja, sekä mahdolliset apteekkitoimintaan liittymättömät pääoma- ja ansiotulot. (Apteekkariliitto 2018a.)

Suomen progressiivisen verotuksen myötä ansiotulojen veroprosentti kasvaa, mitä suuremmaksi tulot kasvavat. Pääomatulon määrä lasketaan yrityksen nettovarallisuudesta. Apteekin liikevoiton on oltava suhteessa suurempi kuin yritysmuodossa, jossa yrittäjä voi nostaa itselleen palkkaa. Tuloverojen lisäksi apteekkarit maksavat valtiolle edellä käsiteltyä apteekkiveroa apteekin lääkemyynnin liikevaihdon perusteella. Apteekin tuloksen on kyettävä riittämään yrittäjätulon lisäksi korollisten lainojen lyhennyksiin, korvausinvestointeihin, voitonjakoon ja yrityksen toiminnan kehittämiseen. (Apteekkariliitto 2018a.)

Vuonna 2018 apteekki-alan verojalanjälki oli yhteensä 381 miljoonaa euroa. Verojalanjäljen suurin erä oli apteekkareiden valtiolle maksamat apteekkiverot, jotka olivat 160 miljoonaa euroa. Lisäksi myynnin arvolisäveroja apteekit tilittivät valtiolle 256 miljoonaa euroa. Seuraavassa kuviossa on kuvattu yksityisten apteekkien verojalanjälkeä vuonna 2018, kuviossa ei ole huomioitu yliopistojen apteekkien maksamia veroja tai maksuja. (Apteekkariliitto 2018a.)

Kuvio 2. Verojalanjälki. (Apteekkariliitto 2018a.)

2.3 Apteekin tulos

Seuraavassa esimerkissä havainnollistetaan mediaaniapteekin tuloksen muodostumista. Liikevaihdoltaan mediaaniapteekin myynti on vuodessa 3,8 miljoonaa

euroa vuoden 2018 tilastojen perusteella. Oheinen laskelma kertoo, miten aptee-
kin lopullinen tulos syntyy, sekä miten suuri osuus myyntikatteella, käyttökateel-
la, liikevoitolla ja tilikauden tuloksella on mediaaniapteekin liikevaihdosta.

Myynti	3 793 000 €
Arvonlisäverot	- 364 000 €
<u>Apteekkivero</u>	<u>- 212 000 €</u>
Liikevaihto	3 217 000 €
Ostot	- 2 436 000 €
<u>Varaston muutos +/-</u>	<u>- 6 000 €</u>
Myyntikate	775 000 €
Palkkakulut	- 433 000 €
Palkkaoikaisu	- 86 000 €
Vuokrat	- 42 000 €
Muut liiketoiminnan kulut	- 85 000 €
<u>Muut liiketoiminnan tuotot</u>	<u>40 000 €</u>
Käyttökate	169 000 €
<u>Poistot</u>	<u>- 22 000 €</u>
Liikevoitto	147 000 €
<u>Verot</u>	<u>- 60 000 €</u>
Tilikauden tulos	87 000 €

Mediaaniapteekin myynti sisältää lääkkeiden, vapaankaupan tuotteiden ja palveluiden myynnin arvonlisäveroineen, sekä apteekkiveron osuuden. Myynnistä vähennetään arvonlisäverot ja apteekkivero, jotka tilitetään valtiolle. Lääkkeiden arvonlisävero on 10 %, elintarvikkeiksi luettavien tuotteiden 14 % ja muiden tuotteiden 24 %. Apteekkivero määräytyy apteeikin lääkemyynnin liikevaihdon perusteella ja mediaaniapteekissa se on noin 6,6 % liikevaihdosta. Liikevaihto saadaan,

kun myynnistä on vähennetty valtiolle tilitettävät edellä mainitut verot. (Apteekkariliitto 2018b.)

Noin kolme neljäsosaa liikevaihdosta kuuluu lääkkeiden ja muiden apteekissa myytävien tuotteiden ostoihin. Myyntikate syntyy, kun liikevaihdosta on vähennetty tilikauden ostot sekä huomioidaan varaston muutos. Myyntikate on noin 24,1 % mediaaniapteekin liikevaihdosta. Tämän jälkeen myyntikatteesta vähennetään palkat sivukuluineen, palkkaoikaisu, vuokrat sekä muut liiketoiminnan kulut. Lisäksi laskelmassa huomioidaan liiketoiminnan muut tuotot. Palkkakulut sisältävät myös henkilösivukulut, kuten eläke- ja sosiaalimaksut. Henkilökunnasta 60 % on proviisoreita ja farmaseutteja, mikä nostaa apteekin palkkakuluja. Palkkaoikaisulla apteekkarin työtulo erotetaan apteekin tuloksesta. Fimean käyttämä 86 000 euron palkkaoikaisu perustuu proviisorin ylimpään taulukkopalkkaan, johon on lisätty lomarahat ja sijaisen palkkaaminen vuosiloman ajaksi sekä yritystoiminnan riskilisä ja investointivara (20 %). Vuokriin sisältyy esimerkiksi toimitilojen ja kaluston vuokratuloja. Muita liiketoiminnan kuluja ovat vapaaehtoiset henkilösivukulut, toimitilakulut, kone- ja kalustokulut, sekä matka-, markkinointi- ja hallintokulut. Muita liiketoiminnan tuottoja ovat esimerkiksi kelan ostokertapalkkiot, jotka mediaaniapteekissa olivat suuruudeltaan 40 000 euroa. (Apteekkariliitto 2018b.)

Käyttökate muodostuu, kun myyntikatteesta on vähennetty yllä mainitut erät. Käyttökateen osuus mediaaniapteekin liikevaihdosta on noin 5,3 %. Käyttökatteesta vähennetään poistot, jotka ovat usealle vuodelle jaksotettuja kaluston ja koneiden hankintamenojen vähennyksiä. Tästä syntyy mediaaniapteekin liikevoitto, joka on suuruudeltaan 147 000 euroa eli 4,6 % mediaaniapteekin liikevaihdosta. Liikevoitosta vähennetään verot, jotka mediaaniapteekilla on 60 000 euroa. Tulos eli tilikauden voitoksi tämän jälkeen jää 87 000 euroa. Tämä verojen jälkeinen voitto käytetään investointeihin, apteekin lainojen lyhentämiseen sekä apteekkarin yksityistalouden menoihin. Tilikauden tulos on vain 2,7 % mediaaniapteekin liikevaihdosta. (Apteekkariliitto 2018b.)

3 APTEEKIT VEROVELVOLLISINA

Tässä luvussa kerrotaan yleisesti Suomen lainsäädännöstä ja sen osa-alueista, joilla on vaikutusta apteekkien ja sen erillisyyhtiön toimintaan. Tarkoituksena on luoda oikeusdogmaattinen perusta työn empiiriselle osiolla ja auttaa ymmärtämään lainsäädännön vaatimuksia ja mahdollisuuksia verotuksen suhteen, joita pyritään empiirisessä osiossa hyödyntämään.

Yrityksien verotettava tulo on veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen, sekä muiden vähennyksien erotus verovuoden aikana. Verovuosi on kalenterivuosi. Jos tilikausi ei ole kalenterivuosi, verovuosi on se tilikausi tai ne tilikaudet, jotka ovat kalenterivuoden aikana päättyneet. Veroa maksetaan verovuonna saadusta tulosta. Tilinpäätöshetkellä katsotaan, mitkä tuotot ja kulut kuuluvat kyseiselle tilikaudelle. Elinkeinoverolaissa säädetään, mitkä elinkeinotoiminnasta saadut tulot ovat veronalaisia ja mitä vähennyksiä näistä tuloista saadaan tehdä. Maksettaviin veroihin vaikuttaa myös useat muut lait, kuten tuloverolakiin liittyvä veroasteikkolaki ja laki varjojen arvostamisesta verotuksessa. Verotuksessa noudatetaan lakia yleisestä verotusmenettelystä. Apteekit ovat myös verovelvollisia suorittamaan harjoittamastaan apteekkiliikkeestä apteekkiveroa valtiolle. (Apteekkiverolaki 770/2016 3–4 §; Tomperi 2019, 11–12.)

3.1 Liikevaihdon syntyminen

Kirjanpitolain (1336/1997 4:1 §) perusteella verovuoden liikevaihdoksi luetaan tuotteiden ja palveluiden myynnistä saadut tuotot, joista on vähennetty myönnetyt alennukset, arvonlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot. Apteekkien liikevaihto koostuu lääkkeiden, elintarvikkeiden ja yleisten kauppatavaroiden myynnistä, lääkemyynnistä laitoksille, sopimusvalmistuksesta, farmaseuttisten palveluiden myynnistä sekä tax-free myynnistä. (Fimea 2020.) Arvonlisävero määräytyy voimassa olevien arvonlisäverokantojen mukaan ja apteekki tilittää arvonlisäverot normaalisti valtiolle kuukausittain. (Jalonen 2015, 23.)

Apteekkimyynti jakautuu resepti- ja itsehoitolääkkeisiin sekä vapaankaupan myyntiin. Lääkkeiden ja yleisten kauppatavaroiden lisäksi apteekkien liikevaihdossa voi olla mukana arvonlisäverotonta myyntiä. Tällaista myyntiä ovat esimerkiksi tax-free myynti ja apteekkarin omat ostot 850 euron rajaan asti, kun omat ostot ylittää 850 euron rajan ovat ne verollisia tuotteen verokannan mukaisesti. Apteekin liikevaihdosta vähennetään apteekkiveron alainen myynti oikaisueränä. Apteekit maksavat valtiolle apteekkiveroa eduskunnan asettaman veroasteikon mukaisesti. (Viittaus taulukko 1; Fimea 2020.) Apteekin tiloissa myytävät vapaankaupan tuotteet siirretään usein toiminnan kasvaessa osakeyhtiön myytäväksi apteekkiverotuksesta johtuen.

3.2 Myyntikate

Myyntikate osoittaa apteekille, kuinka paljon apteekin myyntituotoista jää myyntiä vastaavien tavarastojen vähentämisen jälkeen. Liikevaihtoon myös lisätään tai vähennetään varaston muutos ennen lopullisen myyntikatteen muodostumista. Lainsäädännön mukaan myyntikatteita ei enää esitetä virallisessa tuloslaskelmasa. (Fimea 2020.)

Lääkkeen vähittäismyyntihinta ja apteekin osuus lääkkeen hinnasta määräytyy valtioneuvoston lääketaksa-asetuksen mukaisesti. (Viittaus taulukko 2.) Lääketaksa on regressiivinen, jolloin apteekin saama myyntikate pienenee suhteellisesti lääkkeen hinnan kasvaessa. Koska lääkemyynti muodostaa yli 94 % apteekkien kokonaisymyynnistä, on apteekkien myyntikate näin ollen suurelta osin säännelty. Reseptilääkkeiden myyntikate on erilaisen laskentakaavan takia itsehoitolääkkeiden myyntikatetta pienempi. Hyvänä ohjearvona apteekin myyntikatteesta pidetään 30 % myyntikatetta. (Fimea 2020.)

3.3 Liiketulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Liikevoitto ilmaisee yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen korkoja, tilinpäätössiirtoja ja veroja. (Kirjanpitoasetus 1339/1997 1:1–2 §.) Apteekkien kohdalla liikevoitossa on tämän lisäksi mukana myös apteekkarin palkka. Muita apteekkien

liiketulokseen vaikuttavia liiketoiminnan kuluja ovat henkilökunnan palkat, henkilösivukulut, poistot, toimitilakulut sekä muut liiketoiminnankulut. (Fimea 2020.)

Eri yhtiömuotoja kohdellaan verotuksessa eri lailla. Apteekkitoimintaa harjoitetaan toiminimellä ja yhtiömuodosta johtuen apteekkari ei voi maksaa itselleen palkkaa. Apteekin tulosta kohdellaan verotuksessa pääosin ansiotulona sen sijaan, että sen voisi saada pääomatuloksi. Palkkaoikaisua suositellaan silloin, kun omistajan työpanos yrityksessä on mukana yrityksen tuloksessa ja työpanosta vastaava palkkaa ei ole esitetty tuloslaskelmassa kulueränä. Käytännössä apteekkarit nostavat palkkansa yksityisottoina suoraan taseen omaa pääomaa veloittaen. Apteekin tilinpäätöksessä esitetty tilikauden tulos sisältää siis apteekin liiketoiminnan tuloksen lisäksi apteekkarin palkan. Apteekkarin palkkaoikaisun suuruudesta tai liiketoiminnan tuloksen ja apteekkarin palkan erottamisesta ei ole olemassa yleisesti hyväksyttyä määritelmää. (Fimea 2020.)

Apteekkien palkkaoikaistu liikevoitto laskennallisten verojen jälkeen on jonkin verran laskennallisia arvoja pienempi, sillä apteekkareiden vuosittaisessa verotuksessa tässä vähennetystä palkkaoikaisusta on myös maksettava tuloveroa kunkin apteekkarin henkilökohtaisen veroprosentin mukaan. Apteekin toiminnan voidaan katsoa olevan kannattavaa, kun apteekin tulos kattaa sekä aiheutuneet liiketoiminnan kustannukset, että apteekkarin palkkatulon. (Fimea 2020.)

3.4 Suomen tuloverojärjestelmä

Luonnollisen henkilön tulot jaetaan kahteen tulolajiin, ansio- ja pääomatuloihin. Verovelvolliselle lasketaan erikseen verotettava pääomatulo ja verotettava ansiotulo. Verotettava tulo syntyy, kun veronalaisista tuloista tehdään tuloverolain mukaiset vähennykset. (Tuloverolaki 1535/1992 3:1:29 §.) Pääomatuloista maksetaan veroa pelkästään valtiolle. Ansiotulosta taas maksetaan veroa valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. (TVL 1535/1992 6:1:124 §; TVL 1535/1992 6:2:130 §.)

Apteekkarin verotus apteekkitoiminnan osalta koostuu ansio- ja pääomatulojen verotuksesta. Suomen progressiivisen verotuksen vuoksi ansiotulojen veroprosentti kasvaa, mitä suuremmaksi tulot kasvavat. Pääomatulon määrä lasketaan yri-

tyksen nettovarallisuudesta. Ansiotuloveroa maksetaan apteekin tuloksesta. Yksityisliikkeiden verotuksessa ansiotulot ja pääomatulojen edullisuusjärjestykseen vaikuttaa nettovarallisuus, jaettavan yritystulon suuruus, maksettujen palkkojen määrä sekä muut ansiotuloista tehtävät vähennykset. Lisäksi toiminimessä tehdään vielä tappioiden vähentämisen jälkeen 5 % yrittäjävähennys. (Apteekkariitto 2019; Verohallinto 2020c.)

3.4.1 Pääomatulot

Pääomatuloa on omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu tulo, jota varallisuuden katsotaan kerryttäneen. Yritystulon jako ansio- ja pääomatuloksi aloitetaan laskemalla ensin pääomatulon määrä. Pääomatulon määrä saadaan laskemalla 20 % vuotuinen tuotto nettovarallisuudelle. Jäljelle jäävä osuus verotetaan ansiotulona. Ansiotulon osalta, yrittäjä voi halutessaan vaatia käytettävän laskennassa 10 % vuotuista tuottoa tai koko yritystulon verottamista ansiotulona. (TVL 1535/1992 3:2:32 §; TVL 1535/1992 3:2:38 §.)

Verotettava pääomatulo syntyy seuraavasti:

Veronalaiset pääomatulot

- Tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot

= Puhdas Pääomatulo

+ Pääomatuloksi luettava verovuonna nostettu osakaslaina

- Pääomatuloksi luetusta osakaslainasta verovuonna takaisin maksettu määrä

- Pääomatuloista vähennettävä tulolähteen tappio

- Tulonhankkimisvelka, muodostuu asuntovelkojen sekä veronalaisen tulon hankkimisesta johtuneiden velkojen koroista. Asuntolainojen koroista otetaan huomioon 25 %. Tulonhankkimisvelkojen korot otetaan huomioon täysimääräisesti.

= Verovuoden pääomatulo

- Pääomatuloista vähennettävä pääomatulolajin tappio

= Verotettava pääomatulo.

Verotettavasta pääomatulosta maksetaan valtiolle pääsääntöisesti 30 %:n vero, 30 000 euroa ylittävien pääomatulojen veroprosentti on 34 %. (TVL 1535/1992 6:1:124 §.) Mikäli verovelvollisen vähennyskelpoisten tulonhankkimismenojen, korkojen ja muiden vähennysten määrä on suurempi kuin veronalaiset pääomatulot, erotus on pääomatulolajin alijäämä. (TVL 1535/1992 3:3:60 §.) Alijäämähyvitys saadaan laskemalla pääomatuloveroprosentin mukainen osuus, joka on 30 % samana verovuonna syntyneestä pääomatulolajin alijäämästä. (TVL 1535/1992 6:3:131 §.)

Apteekkarit maksavat tuloksesta keskimäärin 43 % veroa. Maksettava vero koostuu pääosin ansiotuloveroprosentin mukaan ja pieneltä osin pääomatuloveroprosentin mukaan. (Apteekkariliitto 2019.) Pääomatulon eriä apteekkareille ovat esimerkiksi korkotulot, osinkotulot, vuokratulot, yrityskaupat ja voitto-osuudet esimerkiksi sijoitusrahastoista. Vain pieni osa apteekin tuloksesta verotetaan pääomatulona, pääomatulon määrä lasketaan nettovarallisuudesta, edellä mainitulla tavalla. Yleensä pääomatulojen määrä apteekeilla kasvaa, kun apteekin oheen on perustettu osakeyhtiö ja on mahdollista harjoittaa monipuolisempaa toimintaa. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2020.) Voidaankin pitää kannattavana apteekille yrittää saada verotettavaksi mahdollisimman paljon pääomatulona, sillä ansiotuloista maksetaan enemmän veroja. Tämän johdosta apteekit myös pyrkivät kasvattamaan apteekin nettovarallisuutta, sillä nettovarallisuus toimii pääomatulojen määrätymisperusteena.

3.4.2 Ansiotulot

Ansiotulona verotetaan kaikkia niitä tuloja, joita ei olla tuloverolaissa määritelty pääomatuloiksi tai verovapaiksi tuloiksi. Veronalaisia tuloja ovat palkkatulot, eläketulot, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuus, yhtymän osakkaan tulo-osuuden ansiotulo-osuus, osakeyhtiöistä saadun osingon ansiotulo-osuuden veronalainen osa sekä metsätalouden puhdas tulo. Verotettava ansiotulo saadaan, kun ve-

ronalaisista ansiotuloista vähennetään tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot sekä muut lain sallimat yleiset ja sosiaaliset vähennykset. (TVL 1535/1992 3:1:30 §.)

Ansiotuloista maksetaan veroa sekä valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. Valtiolle maksetaan ansiotuloista veroa progressiivisen asteikon mukaan. Verovuodelta 2019 toimitettavaa verotusta varten tuloveroasteikko on seuraava:

Taulukko 3. Valtion tuloveroasteikko 2019. (Verohallinto 2019)

Verotettava tulo (€)	Vero alarajan kohdalla (€)	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta (%)
17 600–26 400	8,00	6,00
26 400–43 500	536,00	17,25
43 500–76 100	3 485,75	21,25
76 100 -	10 413,25	31,25

Kunnallisvero ja kirkollisvero ovat suhteellisia veroja eli veroa maksetaan tietyn prosentin verran tuloista riippumatta. Kunnallisvero määräytyy oman kotikunnan tuloveroprosentin mukaan ja kirkkoon kuuluva henkilö maksaa kirkollisveroa seurakunnan tuloveroprosentin mukaan, kirkkovaltuusto vahvistaa tuloveroprosentin suuruuden. (TVL 1535/1992 6:2:130 §.) Myös sairausvakuutuksen päivärahamaksu määräytyy ansiotulojen perusteella. Sitä peritään palkkatuloista ja yrittäjien työtuloista. Päivärahamaksua ei peritä, jos vuotuisen palkka- ja yrittäjätulon yhteismäärä alittaa 14 000 euroa, kuitenkin apteekkeilla tämä raja usein ylittyy, jolloin päivärahamaksu määrätään vakuutetun veronalaisen palkkatulon ja työtulon perusteella. (Sairausvakuutuslaki 1224/2004 18:15 §.)

Apteekkarin ansiotulot ovat yleisesti suuremmat kuin pääomatulot, yritysluonteesta johtuen. Apteekkarin henkilökohtainen ansiotulo on sama kuin apteekkitoimi-

nimen tuottama voitto eli yhtiön tulos. Toiminimiyrityksessä apteekkari ei maksa palkkaa itselleen tai apteekissa työskentelevälle puolisolle, vaan apteekin tulos katsotaan täten apteekkarin palkaksi ja tulosta verotetaan suurelta osin ansiotulona edellä mainitun progressiivisen tuloverotuksen mukaan. (Kouvolan Sanomat 2017.) Puhdas ansiotulo-osuus muodostuu, kun ansiotuloista vähennetään tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat menot. Puhtaasta ansiotulosta vähennetään vielä kunnallisverotuksessa ja valtion verotuksessa hyväksytyt vähennykset, tällöin saadaan apteekkarille erikseen kunnallisverotuksessa verotettava tulo ja valtion verotuksessa verotettava tulo. Lisäksi apteekki maksaa Yle-veroa. Apteekin yleisradiovero on 0–163 euroa, enimmäismäärä 163 euroa maksetaan, kun palkkatulot ovat vähintään noin 21 270 euroa vuodessa tai eläke- ja päivärahatulot noin 20 520 euroa vuodessa. (Veronmaksajat 2020, 10; Veronmaksajat.fi 2020.)

3.5 Nettovarallisuus

Yrityksen nettovarallisuus tarkoittaa rahasummaa, joka jää jäljelle, kun liiketoiminnan varoista vähennetään velat. Nettovarallisuus lasketaan edellisenä vuonna päättyneen tilikauden tilinpäätöstietojen perusteella. Nettovarallisuuden laskentakaavassa on kuitenkin yrityskohtaisia poikkeuksia.

Apteekkitoimialalla nettovarallisuus ja yritystulon tulolajijako on aktiivisen verosuunnittelun kohteena ja apteekkiliikkeissä esiintyy usein tilanteita, kun apteekkien kirjanpidossa on myös muita kuin elinkeinotoiminnan varoja. Nettovarallisuuden kautta tapahtuva verotusjärjestely kasvattaa pääomatuloverotuksen osuutta. Nettovarallisuuden laskentakaavassa varoiksi luetaan pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet. Myös sijoitukset ja vaihtuvien vastaavien vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja muut saamiset. Näistä varoista vähennetään apteekin velat. Veloiksi luetaan taseen vastattaviin vie-raaksi pääomaksi merkityt erät, pitkäaikaiset sekä lyhytaikaiset velat. Nettovarallisuuslaskelmassa käytettävät arvot voivat poiketa tasearvoista. (Yrityksen perustaminen.net 2020.)

3.5.1 Nettovarallisuus apteekissa

Nettovarallisuuden määrittämisen lähtökohtana ovat varojen ja velkojen kirjanpitoarvot. Nettovarallisuus lasketaan varojen ja velkojen erotuksena. Kaikkia kirjanpidon varoja ei kuitenkaan lueta elinkeinotoiminnan nettovarallisuuteen. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpidossa voi olla esimerkiksi henkilökohtaisen toiminnan tulolähteen varoja, joita ei voida lukea nettovarallisuuteen. Nettovarallisuuslaskelmaa käytetään apteekkeissa tuloverotuksen pohjana ja varojen arvostamisen periaatteet perustuvat tuloverolakiin. (TVL 1535/1992 3:2:41 §; Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 1142/2015 3:15–17 §.)

Luonnollisen henkilön elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuus lasketaan elinkeinotoiminnan nettovarallisuuden perusteella. (TVL 1535/1992 3:2:38 §.) Pääomatulo-osuus on sitä suurempi, mitä suurempi elinkeinotoiminnan nettovarallisuuden merkitys on apteekissa. (Arvostamislaki 1142/2015 3:15:1 §.) Nettovarallisuuteen sisältyvät varat voidaan jakaa käyttö-, vaihto-, rahoitus- ja sijoitusomaisuuteen. Sijoitusomaisuutta voi kuitenkin olla vain raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksilla. Kun apteekkari omistaa osakkeita, ne luokitellaan käyttötarkoituksesta riippuen muihin omaisuuskategorioiden. Käyttöomaisuushyödyke, joka omistetaan itse, saadaan laskea mukaan apteekin nettovarallisuuteen, jos yli puolet sen käytöstä tilikauden aikana tapahtuu apteekkiliiketoiminnan puitteissa. (Verohallinto 2016.) Nettovarallisuuteen ei lueta sellaisia talletuksia ja joukkovelkakirjalainoja, joille maksetusta korosta peritään korkotulon lähdevero. (Arvostamislaki 1142/2015 3:15:3 §.) Esimerkiksi pankkitili kuuluu korko- ja lähdeverolain piiriin eikä tuloverolain piiriin. Nettovarallisuuteen lisätään 30 % tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Näin saadaan pääomatulo-osuuden laskentaperuste, joka määrittää minkä verran tuloista verotetaan pääomatulona ja minkä verran ansiotulona.

Verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetut palkat voidaan myös siirtää verovuoden toimintavaraukseksi. Toimintavarauksena on vapaaehtoinen varaus, jonka avulla liikkeen tai ammatinharjoittaja voi siirtää verotettavaa elinkeinotoiminnan tuloa. Tuloa siirretään verotettavaksi myöhempinä vuosina.

Toimintavaraus säilyy kirjanpidossa, kunnes varaus puretaan. (Verohallinto 2020b.)

Aptekeissa nettovarallisuuskatto saavutetaan yhä nopeammin ja useasti toiminta yhtiötetään tämän johdosta, jotta nettovarallisuutta voidaan kasvattaa osakeyhtiömuodossa. Nettovarallisuuskaton määrälle ei ole olemassa tarkkaa arvoa, vaan se perustuu yrityskohtaisesti taseen erien perusteella. Rahoitusomaisuuden määrä saa olla korkeintaan vuodenvaihteen lyhytaikaisten velkojen määrän verran lisätynä seuraavan vuoden aikana toteutuvien investointi menojen määrällä. Kun apteekin nettovarallisuutta ollaan ikään kuin rajoitettu, suurempi osa verotetaan apteekkarin ansiotulona, joka valtion näkökulmasta on suotuisampi vaihtoehto, kuin alempi pääomatulo verotukseen perustuva verotusmenettely. Apteekki maksaa tällöin enemmän veroja yritystulosta. (Ukkopro.fi 2020; Verohallinto 2016.) Käsitettä nettovarallisuuskatosta ei ole todettu tai tutkittu missään aiemmissa korkeakouluissa toteutetuista tutkimuksissa ja käsitettä pyritään havainnollistamaan kohdeyrityksen nettovarallisuuskatoksen kautta myöhemmin tutkimuksessa.

3.5.2 Nettovarallisuus osakeyhtiössä

Osakeyhtiöiden nettovarallisuuteen vaikuttaa tulonlähteiden varat ja velat. Osakeyhtiöillä voi olla kolme eri tulonlähettä, jotka ovat elinkeinotoiminnan tulonlähde, maatalouden tulonlähde sekä henkilökohtainen tulonlähde. Apteekkien rinnalle perustetuilla osakeyhtiöillä suurin tulonlähde on elinkeinotoiminnan tulonlähde, joita ovat tulot, jotka on saatu vapaankaupan tuotteista. Apteekkien osakeyhtiöillä voi myös olla henkilökohtaisen tulonlähteen tuloa, kuten vuokratuloa, joka kertyy ulkopuoliselle vuokratusta kiinteistöstä. (Yrityksen perustaminen.net 2020.)

Osakeyhtiömuotoisessa toiminnassa nettovarallisuus vaikuttaa siihen, kuinka paljon yritys voi jakaa voittovarojaan huojennettuina eli matalammin verotettavina osinkoina. Nettovarallisuus toimii täten pohjana osinkojen maksamiselle. Kun pörssilistaamaton osakeyhtiö jakaa osinkoja, se voi maksaa huojennettua osinkoa enintään 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta. (Yrityksen perustaminen.net 2020.) Tutkimusosiossa pyritään selvittämään kohdeyritykselle osinkojenjako,

jos apteekki perustaisi osakeyhtiön apteekin rinnalle. Osinkojen nostaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tilintarkastettuun tilinpäätökseen.

3.6 Yritysmuotojen vertailu verotuksessa

Toiminimen ja osakeyhtiön suurin eroavaisuus verotuksessa on se, että osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen ja maksaa tuloksesta 20 prosentin yhteisöveron. Osakasta verotetaan vain, jos hän nostaa varoja yrityksestä osinkona tai palkkana. Toiminimen tulos jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi ja verotetaan kokonaan yrittäjän henkilökohtaisena tulona. Toisin kuin osakeyhtiössä, palkanmaksu ja luontoisedut eivät ole toiminimessä mahdollisia, vaan yrittäjä nostaa varoja yrityksestä yksityisottoina. (Alhola 2016.) Keskeisimmät erot yritysmuotojen välillä on koottu taulukkoon 4.

Taulukko 4. Toiminimen ja osakeyhtiön verotuksen vertailu. (Alhola 2016.)

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Verotus	Jako ansio- ja pääomatuloon nettovarallisuuden perusteella, verotetaan yrittäjän henkilökohtaisena tulona.	Itsenäinen verovelvollinen, yhteisövero tulosta 20 %. Osakkaita verotetaan palkan ja/tai osingon perusteella.
Nettovarallisuuden laskeminen	Vain elinkeinotoimintaan kuuluvat varat ja velat, lähdeveron alaista pankkitiliä ei lasketa mukaan. Lisättynä 30 % edellisten 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista.	Kaikki varat ja velat + osakaskohtaiset oikaisut
Yrittäjävähennys	Kyllä	Ei
Yksityisnostot	Kyllä	Ei
Palkanmaksu ja luontoisedut	Ei	Kyllä

4 APTEEKKIEN YHTIÖITTÄMINEN

Apteekkitaloudesta on muodostunut monimutkainen kokonaisuus. Osa apteekki-toiminnan talouden kokonaisuutta ovat myös apteekkien yhteydessä toimivat erillisyhtiöt. Vuonna 2018 apteekkien yhteydessä toimi noin 230 osakeyhtiötä eli noin 38 % Suomessa toimivista apteekeista. (Fimea 2020.) Tämä kuitenkin osoittaa sen, että yhä edelleen moni apteekeista toimii ilman erillisyhtiötä.

4.1 Apteekin tiloissa toimivat yhtiöt

Apteekin tiloissa toimivassa ja apteekkarin omistamassa erillisyhtiöissä on myynnissä tuotteita, jotka perinteisesti ovat kuuluneet apteekkitoimintaan. Erillisyhtiöiden ja apteekin välillä myös vuokrataan henkilöstöä, liiketiloja ja apteekkirobotteja. Apteekkarit myös harjoittavat sijoitustoimintaa tai huoneistojen vuokrausta erillisyhtiöiden kautta. Apteekkien tiloissa voi toimia useampia tällaisia yhtiöitä, lisäksi yksi yhtiö saattaa toimia kahden tai useamman apteekin tiloissa. Osakeyhtiöiden kautta myydään vapaankaupan tuotteita, kuten terveydenhoito- ja kosmetiikkatuotteita, elintarvikkeina myytäviä vitamiineja ja ravintolisiä, rohdosvalmisteita sekä erilaisia terveydenhoitoon ja hyvinvointiin liittyviä palveluita, kuten esimerkiksi sairaanhoitopalveluita. Jotta apteekin toimitiloissa toimiva osakeyhtiö voisi tarjota sairaanhoitopalveluita eli yksityisiä terveydenhuollon palveluita, tarvitsee se luvan aluehallintovirastolta tai Valviralta. Yhtiöittämällä apteekin tulot, apteekkarin mahdollisuutena on keventää elinkeinonharjoittajan verotaakkaa, kun siirretään muiden kuin lääketuotteiden myynti osakeyhtiön alle, sillä alhaisempi veroprosentti mahdollistaa kevyemmän pääomatuloverotuksen. (Päivittäistavara-kauppa ry 2018.)

Osakeyhtiöitä perustetaan suurempien apteekkien yhteyteen erityisesti silloin, kun apteekin lääkemyynnin liikevaihto lähestyy 20 % osuutta kokonaisliikevaihdosta. Osakeyhtiön perustamisen kannustimena ovat todennäköisesti myös muut verotukselliset syyt, osakeyhtiö mahdollistaa tulevaisuudessa kevyesti verotettujen osinkojen noston, joten se toimii ikään kuin säästöpossu ideana apteekkareille. Apteekin tulosta verotetaan apteekkarin henkilökohtaisen tuloveroprosentin mu-

kaan, mikä saattaa olla suuruudeltaan kaksinkertainen osakeyhtiön yhteisöveroon nähden. Osakeyhtiön tuloksesta maksetaan 20 % verokannan mukaista yhteisöveroa ja siirtämällä 14 % ja 24 % arvonlisäveroluokkiin kuuluva myynti osakeyhtiön puolelle myös pienenee apteekkarin liiketoiminnan verorasitus huomattavasti. (Fimea 2020.) Osakeyhtiö maksaa myös verotettavasta tulosta yhteisöjen Yle-vero. Veroa määrätään, jos verotettava tulo on vähintään 50 000 euroa. Yle-veron laskentaperusteeseen luetaan kaikkien tulolähteiden verotettavien tulojen yhteismäärä. Maksettavan veron määrä on 140 euroa lisätynä 0,35 prosentilla verotettavan tulon 50 000 euron ylittävältä osalta. Veron enimmäismäärä on 3 000 euroa vuodessa. (Veronmaksajat.fi 2020.)

4.2 Osakeyhtiön perustaminen ja toiminta

Osakeyhtiön perustaminen ei vaadi 1.7.2019 lähtien osakepääomaa. Osakeyhtiön perustamista varten laaditaan kirjallinen perustamissopimus, jonka laativat osakkeenomistajat, joita voi olla yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Perustamissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen yhtiö tulee rekisteröidä kolmen kuukauden kuluessa. On kuitenkin hyvä muistaa, että vain maksetut osakkeet voidaan rekisteröidä. Rekisteröinnissä yhtiö merkitään kaupparekisteriin, ja se saavuttaa itsenäisen oikeushenkilön aseman. Osakeyhtiö on tilinpäätösvelvollinen ja yhtiön on huolehdittava pöytäkirjoista sekä tilintarkastuksesta. (Osakeyhtiölaki 624/2006 2:1–8 §.) Osakeyhtiöllä on myös lakisääteisiä vakuutuksia, joista on huolehdittava ennen toiminnan varsinaista aloittamista. Myös sovittava yhteisten kulujen jakamisesta osakeyhtiön ja apteekin välillä ja tämä tapahtuu kulukorvaussopimuksen perusteella, jossa jaetaan osakeyhtiölle sille kuuluva kuluosuus. Kustannukset tulisi jakaa erillisyhtiön ja apteekin välillä liikevaihtojen mukaisessa suhteessa. (Fimea, 2020.)

Apteekin ja sen erillisyhtiön välisiä suhteita hoidetaan käyttöoikeussopimuksella. Sopimuksessa apteekki antaa luvan erillisyhtiölle toimia apteekin tiloissa. Apteekin ja osakeyhtiön välisestä liiketoiminnasta on oltava tosite molemmilla osapuolilla. (KPL 1336/1997 2:5 §.) Apteekin ja sen erillisyhtiötä voidaan pitää omistusyhteisyrittäksenä, jos apteekkari omistaa yrityksestä osakkeista vähintään vii-

desosan. Omistusyhteisyrittäminen syntyy, kun apteekkari edistää sekä apteekin, että osakeyhtiön liiketoimintaa ja ne ovat pysyvässä yhteydessä keskenään. (KPL 1336/1997 1:7 §.) Apteekkari ei osakeyhtiöllään harjoita kilpailevaa liiketoimintaa varsinaisen apteekin kanssa. Näin ollen apteekkari voi osakeyhtiölain mukaisesti olla lojaali osakeyhtiötään kohtaan ilman kilpailuasetelmaa ja täten edistää yhtiönsä etua. (OYL 624/2006 1:8 §.)

Apteekilla ja osakeyhtiöllä tulee olla erillinen ostotoiminta ja omat asiakasnumerot tukkuliikkeissä, sekä erilliset tavaratilaukset. Osakeyhtiöllä on myös oltava oma pankkitili ja myynnistä kertynyt raha siirretään vähintään kerran kuukaudessa apteekin pankkitililtä osakeyhtiön pankkitilille. Osakeyhtiön pankkitililtä maksetaan myös yhtiölle kuuluvat ostolaskut. Myynnistä siirtyy käteinen raha ja korttimaksut apteekin pankkitilille ja myyntiraportin avulla kirjataan osakeyhtiön myynti ja myyntisaaminen apteekilta, sekä apteekissa kirjataan vastaavankokoinen lyhytaikainen velka. Tällöin kulut ja tulot kohdistetaan oikeaan yritysmuotoon. Laskutusmyynneissä toimitaan saman kaavan mukaan apteekin ja osakeyhtiön välillä, apteekki laskuttaa aina asiakasta kaikista tavaroista. Apteekki myy myös alkuvaraston osakeyhtiölle. Tieto perustuu työpaikalla opittuun käytäntöön.

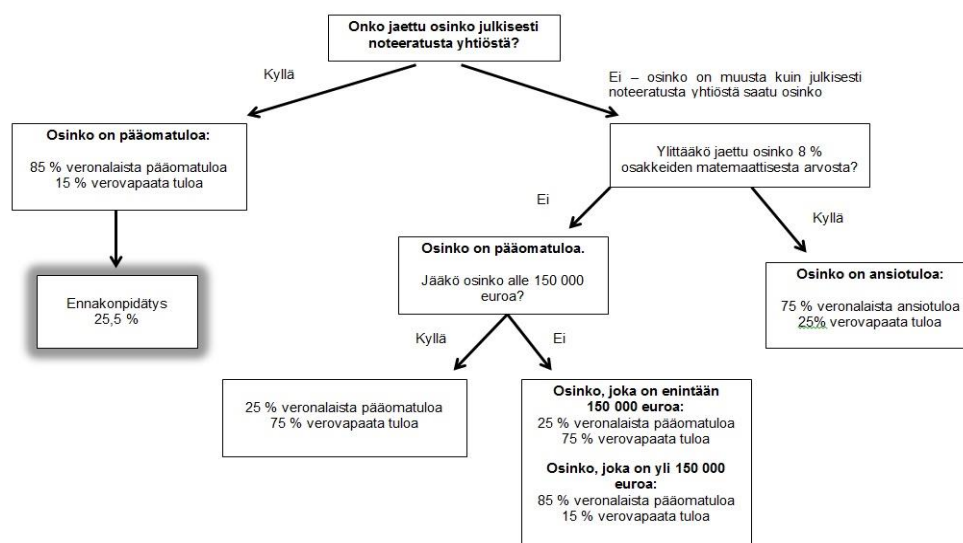
4.3 Osinkotulot ja varojen jako

Suurituloisissa apteekeissa verorasitus apteekkien liiketoiminnassa on suuri. Suomen verotus säännökset kannustavat toiminimellä toimivaa apteekkaria nettovarallisuuden kasvattamiseen, mutta arvostamislain säännösten nojalla keinot tähän ovat hyvin rajalliset. Erillisyhtiö tarjoaa apteekkarille mahdollisuuden harjoittaa monipuolisempaa verosuunnittelua ja keventää apteekkiin kohdistuvaa verorasi- tusta. Kertynyt nettovarallisuus mahdollistaa kevyesti verotettujen osinkotulojen nostamisen. Kysymykseen tuleekin, halutaanko nostaa palkkaa vai osinkoa osake- yhtiöstä, rahaliikenne yhtiön ja omistajien välillä on jäykkä verrattane toimi- nimeen.

Osinkojen nostaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tilintarkastettuun tilinpäätökseen. Tilinpäätöksen laatimisen jälkeen tapahtuneet liiketoimintaan vaikuttavat

oleelliset muutokset on myös huomioitava. Osinko luetaan yksityishenkilölle sinä verovuonna tuloksi, jolloin osinko on nostettavissa. Voittovarot voidaan verotuksen jälkeen jakaa useammalle omistajalle. Laajemman omistuspohjan kautta osakkeita voidaan merkitä esimerkiksi puolisolle ja lapsille, tällöin voittovarot voidaan verotuksen jälkeen jakaa useammalle omistajalle. Osakeyhtiön varojenjakoa osakkaille tehdään liiketaloudellisista tarkoituksista. Tällaisia tarkoituksia ovat voitonjako osinkoina ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääoman alentaminen, omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen sekä yhtiön purkaminen. (OYL 624/2006 13:1 §.)

Kaikkien varojenjakotilanteiden jälkeen yhtiön tulee säilyttää maksukykynsä, jakamisesta päätetään yhtiökokouksessa. Tehdystä päätöksestä tulee käydä ilmi jaettavien varojen määrä sekä se, mitä varoja jakoon käytetään. Nämä tulee merkitä yhtiökokouksen pöytäkirjaan. Osinkoina voidaan jakaa vain kertyneitä voittoja. Muista vapaan pääoman rahastoista jaetut varat ovat muuta varojen jakoa. Yhtiö saa jakaa vapaan oman pääoman, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät varat. Jaettavasta määrästä vähennetään myös tilikaudelta ennen varsinaista yhtiökokousta mahdollisesti jaetut osingot. Vähemmistöosakkaat, joilla on vähintään 10 % omistus, voivat vaatia osinkoa jaettavaksi vähintään puolet tilikauden voitosta, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävä määrä. He eivät kuitenkaan voi vaatia jaettavaksi enempää kuin 8 % yhtiön omasta pääomasta. (Raunio, M., Romppainen, L., Ukkola, O. & Kotiranta, K. 2018, 16–17.) Osinkojen verotus on kuvattu alla olevassa kuvio 3:ssa.

Kuvio 3. Osinkojen verotus. (Verohallinto 2020a.)

Listaaamattomasta yhtiöstä saadun osingon määrä, joka vastaa 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta ja joka ei ylitä 150 000 euroa, verotetaan kuvion 3 mukaan pääomatulo-osinkona. Pääomatulo-osingosta on 150 000 euroon asti 25 % veronalaista pääomatuloa ja 75 % verovapaata. 150 000 euroa ylittävältä osalta osingosta 85 % on veronalaista pääomatuloa ja 15 % on verovapaata tuloa. Osingon määrä, joka ylittää 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, verotetaan ansiotulona, josta 75 % on veronalaista ja 25 % on verovapaata tuloa. Ennakkopidätys maksetusta osingosta, sekä ansio- että pääomatulo-osuudesta yhteensä 7,5 % 150 000 euroon saakka ja ylittävästä osasta 27 %. (TVL 1535/1992 3:2:33b §.)

Eräissä tapauksissa yhtiö voi siirtää osakkaalleen osinkoon vertautuvan rahanarvoisen edun poikkeavan hinnoittelun avulla, tätä kutsutaan peiteltyksi osingoksi. Osinkoa syntyy, jos yhtiö maksaa osakkaan yksityisiä menoja, kuten yksityistalouden auto- ja puhelinmenoja. Myös, jos osakas saa esimerkiksi käyttää yhtiön omistamaa asuntoa, maksamatta markkinahintaista vuokraa. Peiteltyksi osingoksi katsotaan myös palkanmaksu osakkaalle tai hänen omaiselleen ilman työntekoa sekä sellainen osakaslaina, joka on annettu ilman takaisinmaksutarkoitusta. Tällöin jos yhtiöstä on jaettu varoja sellaisella tavalla, joka ei vastaa toiminnan oikeaa luonnetta verosta vapautumisen vuoksi, verotuksessa menetellään siten, kuten olisi käytetty asianmukaista tapaa. (Tomperi 2019, 67–69.)

5 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä luvussa perehdytään tutkimuksen empiiriseen osuuteen. Tarkoituksena on kerrata työn teoreettinen viitekehys ja kuvata tutkimuksessa käytettyjä menetelmiä ja työn tutkimusaineistoa, joiden pohjalta tutkimustulokset ovat syntyneet.

Työn teoreettinen viitekehys on syntynyt erinäisten apteekkialaan liittyvien verkkolähteiden, alan kirjallisuuden ja lainsäädännön pohjalta. Myös oma kokemus alalta ja tiedon soveltaminen käytäntöön on auttanut tutkimuksen toteuttamisessa. Tutkimus on toteutettu kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena ja se sisältää oikeusdogmaattisia piirteitä. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää verosuunnitelukeinoja apteekkien liiketoiminnassa ja tarjota konkreettisia ratkaisuehdotuksia eri toimenpiteisiin. Tutkimuksessa on haluttu selvittää kohdeyritykselle eri näkökulmien avulla, kannattaisiko yhtiöittäminen ja jokaisen laskelman tarkoituksena on viedä tutkimuksen ajatusta eteenpäin ja selvittää vastaukset tutkimuskysymyksiin.

Työn tutkimusaineisto on lähtöisin opinnäytetyön toimeksiantajalta, aineisto koostuu kohdeyrityksen tilinpäätösraporteista. Apuna on käytetty tutkittavan yrityksen tulos- ja taselaskelmaa sekä verolaskelmia kuluneelta tilikaudelta. Verolaskelmat on muodostettu Veronen-ohjelmalla ja perustuvat kohdeyrityksen realistisiin lukuihin. Tähän aineistoon perustuen, toteutetaan kohdeyritykselle erinäisiä taloudellisia laskelmia, jotka antavat osviittaa apteekki kokonaisuuden taloudellisesta tilanteesta eri osa-alueilla. Tuloksia analysoidaan sanallisesti ja asiakontekstin ymmärtämisen kannalta, on tuloksiin koottu myös sanallisia tutkimuksessa syntyneitä havaintoja ja toimenpide-ehtotuksia apteekkeille. Toimenpide-ehtotuksissa on otettu huomioon erinäiset säännökset, jotka rajoittavat tutkittavaa ilmiötä ja niiden rajapinnassa havaittu Suomen lainsäädännön mukaisia ja hyväksytyjä keinoja verosuunnittelun toteuttamiseen.

6 EMPIIRINEN TUTKIMUS

Empiirisen tutkimusosion tarkoituksena on löytää vastauksia tutkimuskysymyksiin ja tuoda konkreettisia ratkaisuehdotuksia apteekkeille verosuunnitteluun sekä selvittää kohdeyritykselle yhtiöittämisen verotushyödyt. Tässä tutkimuksessa verosuunnittelulla tarkoitetaan vaikutuksiltaan laajoja toimia sekä myös pienempiä yksittäisiä toimenpiteitä, jotka toimivat apuna apteekkeille verosuunnittelussa. Verosuunnittelu on verottajan hyväksymää toimintaa ja sillä ei tarkoiteta veronkiertoa vaan verojen optimoimista verolainsäädännön puitteissa.

6.1 Nettovarallisuuden kasvattaminen

Nettovarallisuuteen sisältyvät varat voidaan jakaa käyttö-, vaihto-, rahoitus- ja sijoitusomaisuuteen. Sijoitusomaisuutta voi kuitenkin olla vain raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksilla. Kun apteekkari omistaa osakkeita, ne luokitellaan käyttötarkoituksesta riippuen muihin omaisuuskategorioihin. Verosuunnittelutoimenpiteet tähtäävät lähinnä siihen, että nettovarallisuustilanne olisi mahdollisimman hyvä tilinpäätöshetkellä. Yleensä apteekkeilla tilinpäätös sijoittuu vuoden loppuun, jolloin positiivinen nettovarallisuus tekee sen, että osa liiketoiminnan tuottamasta verotettavasta tulosta verotetaan pääomatulona. Mitä suurempi nettovarallisuus, sitä suurempi osa verotettavasta tulosta katsotaan pääomatuloksi. Pääomatuloosuudesta menee veroa tällä hetkellä 30 %, kun taas ansiotulo-osuudesta menee valtionveroa progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti.

Apteekin ja osakeyhtiön nettovarallisuus lasketaan siten, että liiketoimintaan kuuluvasta varallisuudesta vähennetään liiketoimintaan kuuluvat velat, ei kuitenkaan jaksotettuja tuloverovelkoja. Lisäksi toiminimen nettovarallisuuteen lisätään 30 % verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista. Laskenta-ajankohta on tilinpäätösajankohta. Varallisuuteen kuuluu lähes kaikki kirjanpidon omaisuuserät paitsi vuodenvaihteessa lähdeveronalaisilla pankkitileillä olevat varat. Apteekin pankkitileillä oleva varallisuus ei kelpaa nettovarallisuuteen, sillä pankkitili kuuluu korko- ja lähdeverolain eikä tuloverolain piiriin. Nettovarallisuuslaskelmaa käytetään nimenomaan tuloverotuksen pohjana, joten on

järkevää vuodenvaihteessa pyrkiä käyttämään pankkitileillä olevat varat siten, että apteekkitoiminta ei siitä kärsi ja nettovarallisuustilanne olisi mahdollisimman hyvä tilinpäätöshetkellä. Syventävän verohallinnon ohjeen A20/200/2016 mukaan on pohjustettu tämän tutkimusosion tulokset ja noudatettu näitä rajasäännöksiä verosuunnittelun toimenpide-ehdotuksissa.

6.1.1 Käyttö- ja vaihto-omaisuus

Käyttöomaisuuden osalta on mahdollista valita, omistetaanko apteekkiliiketoiminnassa käytettävät hyödykkeet itse vai vuokrataanko ne ulkopuoliselta. Kysymykseen voi myös tulla leasing-sopimukset. Tällaista käyttöomaisuutta ovat esimerkiksi kalusto, koneet, autot, toimitilat ja henkilöstöasunnot. Käyttöomaisuus-hyödyke, joka omistetaan itse, saadaan laskea mukaan apteekin nettovarallisuuteen, jos yli puolet sen käytöstä tilikauden aikana tapahtuu apteekkiliiketoiminnan puitteissa. Pitkällä aikavälillä verosuunnittelua toteutettaessa on kuitenkin hyvä huomioida, että ostettu käyttöomaisuus antaa paremman nettovarallisuuden kuin leasingilla hankittu. Leasingilla hankittu omaisuus saadaan nopeammin kirjattua vähennykseksi verotuksessa, mutta on kokonaishankintamenon osalta yleensä kalliimpi vaihtoehto, kun otetaan myös huomioon muut kulut, jota syntyvät leasing sopimuksista.

Vaihto-omaisuudella tarkoitetaan tavaroita, jotka on tarkoitettu kulutettavaksi tai edelleen myytäväksi. Varastonarvon nostaminen on yksi vuodenvaihteessa suositeltavista toimenpiteistä nettovarallisuuden parantamiseksi. Käytännössä yritys ostaa enemmän tavaraa varastoon ja ostolaskut maksetaan ennen tilinpäätösajan-kohtaa. Tässä on kuitenkin huomioitava valtioneuvoston asetus lääketaksasta, sillä jos lääketaksa muuttuu vuodenvaihteessa, niin se voi aiheuttaa tappiota varaston arvonalentumisen kautta. Vapaankaupan tuotteisiin lääketaksa-asetus ei vaikuta. Pankkitileillä olevat varat, jotka verotuksessa jäävät nettovarallisuuden ulkopuolelle tulisi käyttää mahdollisimman tarkasti loppuun ennen tilinpäätöshetkeä, sillä pankkitilin pääomia ei lasketa mukaan elinkeinotoiminnan varoihin. Jos oletetaan, että yrityksen tilikausi on kalenterivuosi, niin kaikki liiketapahtumat ja rahasuoritukset tulee tehdä ajoissa ennen kuin tilikausi loppuu, jotta tapahtumat rekisteröi-

tyvät apteekin ja vastaanottajan luona oikean verovuoden puolella. Pankkitileillä olevia varoja voidaan käyttää muun muassa yrityksen velkojen kuten ostolaskujen, joulukuun ennakonpidätyksen- ja soutuvelkojen sekä arvolisävelkojen maksamiseen ennen eräpäiviä. Myös kaikkiin muihin kuluperusteisiin eriin voidaan käyttää yrityksen pankkitilillä olevia varoja, kuten tammikuun toimitilavuokran ja vakuutusmaksujen maksamiseen. Käytännössä tällä pyritään siihen, että vuoden lopussa maksetaan mahdollisimman paljon ostolaskuja sekä muita velkoja, jotta nettovarallisuutta saataisiin kasvatettua. Mitä suurempi nettovarallisuus, sitä suurempi osa verotettavasta tulosta katsotaan pääomatuloksi ja veroja maksetaan vähemmän.

6.1.2 Rahoitusomaisuus

Nettovarallisuustilannetta tarkasteltaessa apteekkeissa kiinnittyy huomio usein rahoitusomaisuuden määrään. Rahoitusomaisuuteen luetaan myyntisaamiset, ennakkomaksut, siirtosaamiset sekä muut taseessa olevat saamiset, rahoitusarvopaperit ja käteiskassa. Arvioitaessa kuinka paljon rahoitusomaisuutta voi sisällyttää apteekin varallisuuteen, on jokaisessa yksittäisessä tapauksessa erikseen tiedostettava kyseisen apteekin tulevaisuuden liiketoimintaan liittyvä rahoitustarve, jokainen apteekki on tässä tapauksessa yksilöllinen. Rahoitusomaisuutta verrataan usein taseen lyhytaikaisten velkojen määrään. Jos rahoitusomaisuutta on merkittävästi enemmän kuin lyhytaikaisia velkoja, saattaa veroasiamies esittää, että rahoitusomaisuutta pitäisi osittain poistaa nettovarallisuudesta. Lähivuosina toteutettavat investoinnit, esimerkiksi kalustohankinnat, toimitilahankinnat, henkilöstöasuntohankinnat, tilojen remontoimismenot, autohankinnat, varastorobottihankinnat saattavat toimia perusteluna sille, että rahoitusomaisuus, tai toisin sanoen nettovarallisuus, tilapäisesti saadaan pitää hieman korkeammalla tasolla kuin aikaisempina vuosina. Arvioitaessa nettovarallisuuden kattomäärää, saattaa veroasiamies käyttää myös muita arviointitapoja.

Verohallinnon kannanottoon A41/200/2013 apteekkien ennakkomaksuista reflektoiden, ennakkomaksut kuuluvat lähtökohtaisesti rahoitusomaisuuteen, joka luetaan elinkeinotoiminnan nettovarallisuuteen. Apteekki voi maksaa tavaraennakko-

ja, korkeintaan saman verran kuin vuodenvaihteessa on vastaavasti ostovelkaa tukkuliikkeelle, sillä jos apteekin maksuvalmius on hyvä, voi veroasiamies katsoa, että liiallisilla ennakkomaksuilla pyritään parantamaan nettovarallisuutta, jolloin saatetaan päätyä siihen ratkaisuun, että ennakkomaksuja ei lueta mukaan nettovarallisuuteen. Nettovarallisuuslaskelmassa ennakkotilien ylimenevä osuus tukkuliikkeiden ostoveloista oikaistaan pois laskelmasta, jolloin tätä ongelmaa ei synny.

Liiketoiminnan varoja voi myös siirtää rahasto-osuuksiin tai OmaVerotilille säästöön, mikäli OmaVerotilin saldo ei ylitä OmaVerotilin velkojen saldoa tilinpäätöshetkellä. Ennen vuodenvaihdetta OmaVerotilille voi siirtää sen verran rahaa, että katetaan avoinna olevat velat, jotka maksetaan verohallinnolle. Tällaisia velkoja on apteekkivero, arvonlisävero ja työnantajasuoritukset. Rahasto-osuuksien kannalta on tärkeää, että ostetaan hyvin likvidejä rahastoja, jotta osuuksien muuttaminen takaisin rahaksi sujuu helposti ja nopeasti, kun rahantarve ilmaantuu. Alhaisen sijoitusriskin rahastoja on suosittava, sillä spekulatiivisia riskejä tulee karttaa, kun varoja tarvitaan liiketoiminnassa, jolloin sijoitusriskitaso joudutaan pitämään myös maltillisena. Verotuskäytännössä on jätetty lukematta nettovarallisuuden apteekkiliikkeen kirjanpitoon sisältyneitä sijoitusrahasto-osuuksia ja arvopapereita, joilla ei ole osoitettu olevan liittymää elinkeinotoimintaan. Tämän johdosta rahasto-osuuksiin tulisi sijoittaa korkeintaan vuodenvaihteen lyhytaikaisten velkojen ja seuraavan vuoden aikana toteutuvien investointimenojen määrällä. Sillä on kyettävä aktiivisesti osoittamaan, että rahastovarot käytetään liiketoiminnan velkojen pois maksamiseen, esimerkiksi rahaston pääomalla pyritään kattamaan investointeja tai suoriutumaan apteekkiverovelan maksusta. Rahasto-osuuksien kannalta on myös tärkeää, että ne ovat vuoden aikana vaihtuneet, eli vanhat muutettu rahaksi ja merkitty uusia rahasto-osuuksia, jos näitä käytetään. OmaVerotilille ylimääräisten varojen siirtäminen on silti suositeltavampaa, sillä rahastot ovat aina riskialttiimpia sijoittajan näkökulmasta.

Lisäksi jos näiden toimenpiteiden jälkeen pankkitilillä on yhä rahaa, niin pankkitilit voi tyhjentää yksityisnostolla apteekkarin omaksi tuloksi ja lisäksi tarpeen mukaan varoja voidaan palauttaa yksityissijoituksena apteekin tilille, esimerkiksi jos

rahantarve kasvaa suuren investoinnin vuoksi ja edellä mainitut rahasto-osuudet eivät sitä kykene kattamaan tai niitä ei voida lukea mukaan yrityksen omaisuuteen. Varallisuus, joka on lähinnä apteekin pankkitilillä oleva raha ja jota ei käytetä apteekin liiketoiminnassa, ei verotuksessakaan hyväksytä mukaan nettovarallisuuslaskelmaan, joten tästä syystä se kannattaa nostaa yksityisnostolla pois. Mikäli apteekilla on osakeyhtiö käytössä vapaankaupan osalta, voi apteekki maksaa joulukuun vapaankaupan myynnistä kertyneen liikevaihdon osakeyhtiölle jo joulukuun lopussa, arvion mukaan. Myös muut mahdolliset velat osakeyhtiölle voidaan maksaa ennaikaisesti ennen vuodenvaihdetta. Pankkitileillä oleva varallisuus, joka verotuksessa jää nettovarallisuuden ulkopuolelle on ennen tilinpäätöshetkeä käytettävä mahdollisimman tarkasti loppuun. Pääsääntönä on se, että apteekin pankkitilin saldon pitää olla lähes nolla.

6.1.3 Kohdelaskelmat

Seuraavassa esimerkissä on laskettu kohdeyritykselle rahoitusomaisuuden nettovarallisuustilanne vuoden 2019 tilinpäätöksen mukaan, sekä paljonko yrityksellä on lyhytaikaisia velkoja. Lopputulos kertoo miten rahoitusomaisuuden ja lyhytaikaisten määrät vertautuvat toisiinsa, lisätynä seuraavan vuoden aikana toteutuvien investointimenojen määrällä ja voidaanko rahastoja hyväksyä yrityksen nettovarallisuuteen. Tämän jälkeen lasketaan varallisuuslaskelma elinkeinotoiminnan varoista ja veloista, josta saadaan lopullinen tulos elinkeinotoiminnan nettovarallisuudesta tilinpäätöshetkellä.

Tamron ennakkotili, saldo 31.12.	65 754,39 €
<u>-Tamron ostovelat, 31.12.</u>	<u>49 660,65 €</u>
Ylimenevä osuus	16 093,74 €
Oriolan ennakkotili, saldo 31.12.	48 036,01 €
<u>- Oriolan ostovelat, 31.12.</u>	<u>47 359,97 €</u>

Ylimenevä osuus	676,04 €
Ennakkopidätysvelka	7 548,38 €
Sairausvakuutusmaksuvelka	286,88 €
Arvonlisäverovelka	26 335,52 €
Apteekkivero	485 514,41 €
<u>Jäännösvero edelliseltä tilikaudelta</u>	<u>0, 00 €</u>
OmaVerotilin velat 31.12.	519 685,19 €
OmaVerotilin saldo 31.12.	514 144,16 €
<u>-OmaVerotilin velat 31.12.</u>	<u>519 685,19 €</u>
Ylimenevä osuus	- 5 541,03 €

Apteekki voi maksaa tavaraennakkoja, korkeintaan saman verran kuin vuodenvaihteessa on vastaavasti ostovelkaa tukkuliikkeelle. Tästä johtuen ylimenevä osuus Oriolan ja Tamron ennakoista oikaistaan nettovarallisuuslaskelmaa varten. OmaVerotilin saldon ollessa 5 541,03 euroa pienempi kuin OmaVerotilin velkojen saldo, ei ylimenevää osuutta synny. Tässä tapauksessa voidaan OmaVerotilin saldo jättää oikaisematta laskelmaa varten. Seuraavaksi lasketaan rahoitusomaisuuden sekä lyhytaikaisten velkojen määrä yhteensä tilinpäätöstietojen ja edellisen laskelman arvoja apuna käyttäen.

Myyntisaamiset	243 045,85 €
Muut saamiset	0,00 €
OmaVerotilin saldo 31.12.	514 144,16 €

- OmaVerotilin ylimenevä osuus	0,00 €
Tamron ennakkotili	65 754,39 €
- Tamro ylimenevä osuus	-16 093,74 €
Oriola ennakkotili	48 036,01 €
- Oriola ylimenevä osuus	- 676,04 €
Siirtosaamiset	36 235,42 €
-Jaksotettu verosaaminen	0,00 €
<u>Kassa</u>	<u>19 048,15 €</u>
Rahoitusomaisuus yhteensä	909 494,20 €
Lainan lyh. erät	0,00 €
Ostovelat	7 090,54 €
Ostovelat Tamro	49 660,65 €
Ostovelat Oriola	47 359,97 €
OmaVerotilin velat 31.12.	519 685,19 €
Muut velat	151,50 €
Siirtovelat	102 266,43 €
<u>-Jaksotettu verovelka</u>	<u>-11 800,00 €</u>
Lyhytaikaiset velat yhteensä	714 414,28 €

Rahoitusomaisuus	909 494,20 €
- Lyhytaikaiset velat	714 414,28 €
Nettovarallisuus asema	195 079,92 €
- Tulevat investoinnit	0,00 €
Nettovarallisuustilanne	<u>195 079,92 €</u>

Rahoitusomaisuus apteekilla on suurempi kuin lyhytaikaisten velkojen määrä, joten rahastoja ei voida huomioida nettovarallisuuskaskelmassa. Jos esimerkiksi saldo olisi ollut negatiivinen voisi apteekki sen verran hyväksyä rahastoja nettovarallisuuteen. Apteekin rahoitusomaisuuden nettovarallisuustilanne on 195 079,92 euroa ja tulevia investointeja ei ole ilmoitettu tehtäväksi seuraavalla tilikaudella. Lyhytaikaisten velkojen määrä siirtyy lopullista nettovarallisuutta laskiessa elinkeinotoiminnan veloiksi, eli määrä, joka vähennetään elinkeinotoiminnan varoista, sillä apteekilla ei ole pitkäaikaisia velkoja.

Käyttöomaisuus

Kiinteistöt, rakennukset ja rakennelmat	0,00 €
Koneet ja kalusto	32 727,07 €
Käyttöomaisuusarvopaperit	117,73 €
Muu käyttöomaisuus	6 818,16 €

Vaihto-omaisuus

Tavarat	259 123,52 €
Muu vaihto-omaisuus	0,00 €

Rahoitusomaisuus

Myyntisaamiset	243 045,85 €
----------------	--------------

Rahat (käteisvarat, ei pankkitalletuksia)	19 048,15 €
Rahoitusomaisuusarvopaperit	0,00 €
<u>Muu rahoitusomaisuus</u>	<u>647 400,20 €</u>
Elinkeinotoiminnan varat yhteensä	1 208 280,68 €
Elinkeinotoiminnan varat	1 208 280,68 €
<u>-Elinkeinotoiminnan velat</u>	<u>714 414,28 €</u>
Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus	<u>493 866,40 €</u>

Nettovarallisuus apteekilla vuonna 2019 oli 493 866,40 euroa eli 7,84 % koko apteekin liikevaihdosta. Nettovarallisuuteen lisätään 30 % tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana on maksettu palkkoja 462 352,01 euroa, jolloin 30 % osuus palkoista on 138 705,00 euroa, tämä osuus voidaan siirtää myös verovuoden toimintavaraukseksi.

Nettovarallisuus on apteekissa hyvällä tasolla, nettovarallisuuskatto on kuitenkin lähellä tässä yhtiömuodossa, kun rahoitusomaisuuden määrä on huomattavasti isompi kuin lyhytaikaisten velkojen määrä. Nettovarallisuutta on vaikea enää kasvattaa suuremmaksi ilman että toteutetaan merkittäviä investointeja. Tulos osoittaa sen, että apteekin tulisi harkita yhtiöittämistä, jotta nettovarallisuutta voidaan jatkossa kasvattaa osakeyhtiömuodossa ja täten säästää yritystulosta maksettavissa veroissa.

6.2 Osakeyhtiön hyödyntäminen ja osingonjaon toteutus

Tässä osiossa tutkitaan osakeyhtiön hyödyntämistä apteekin rinnalla ja yhtiöittämisestä syntyviä etuja apteekeille. Osakeyhtiötä perustaessa huomioitavia asioita on myös pyritty analysoimaan tässä tutkimuksen osiossa. Lisäksi kohdeyritykselle

havainnollistetaan miten osinkojennosto tulisi toteuttaa tulevaisuudessa osakeyhtiömuodon kautta.

6.2.1 Osakeyhtiö apteekin rinnalla

Ennen yhtiöittämistä on kartoitettava, että voiton siirtäminen apteekkitoiminimestä osakeyhtiöön ei aiheuta liian suurta notkahdusta apteekkarin lähivuosien tulovirtoihin. Voitot, jotka syntyvät osakeyhtiössä, jäävät useiden vuosien ajaksi yhtiön sisälle odottamaan, mikäli halutaan että voitot kotiutetaan osakkaille mahdollisimman alhaisella veroasteella ja huojennettuina osinkoina. Apteekkitoiminimestä syntyvän tulon on kyettävä kattamaan oman elämisen lisäksi, apteekin ja yksityisten lainojen hoitamisen sekä apteekkitoiminnan mahdolliset investoinnit. Tämän johdosta on tärkeää, että osakeyhtiö tuottaa tarpeeksi voittoa, kun samalla osakeyhtiöstä aiheutuvat kiinteät kulut katetaan ja nettovarallisuus kasvaa tulevien voittovarojen kautta riittävän nopeasti. Toimimalla liian pienellä volyymilla aiheutetaan vain lisäkuluja ja jäädytetään varoja useaksi vuodeksi kiinni yhtiön taseeseen. Apteekit, joissa vapaankaupan osuus on pieni ja veroprosentti on alhainen, ei yhtiöittäminen ole järkevää, sillä osakeyhtiöstä syntyvät lisäkulut vain rasittavat liiketoimintaa. Toimeksiantajan ohjearvona vapaankaupan osuus liikevaihdosta tulisi olla vähintään noin 250 000 euroa, että osakeyhtiön perustaminen olisi kannattavaa.

Osakeyhtiön alhaisempi veroaste jättää enemmän varoja taseeseen ja on hyvä vaihtoehto laajan omistuspohjan johdosta. Omistuspohjan kautta osakkeita voidaan merkitä esimerkiksi puolisolle ja lapsille, tällöin voittovarot voidaan verotuksen jälkeen jakaa useammalle omistajalle. Tämän toimenpiteen avulla voidaan säästää perintöverossa, mikäli lapset otetaan mukaan omistuspohjaan heti alusta lähtien. Osakeyhtiössä ei myöskään ole nettovarallisuuskattoa. Kokonaisveroetu on suurempi, jos nettovarallisuuskatto apteekkitoiminnassa on jo saavutettu ja varallisuutta jatkossa ryhdytään kerryttämään osakeyhtiöön. Varsinkin kun verotuskäytäntö muuttuu kireämmäksi apteekkitoiminimessä Suomen progressiivisen verotuksen myötä ja nettovarallisuuskatto savutetaan yhä nopeammin apteekeissa.

Mikäli yritysmuodon valinta perustuu pääasiassa verotusetuihin, niin osakeyhtiössä voitto verotetaan kiinteän verokannan mukaan, joka on alempi kuin apteekkien veroaste keskimäärin. Erityisesti osakeyhtiön osalta on huomattava, että Suomen verotuslainsäädäntö verotuspolitiikka vaikuttaa ratkaisevasti muodostuvaan kokonaistulokseen. Osakeyhtiömuodon verotuksen muutosriskit lainsäädännössä ovat olleet ajankohtaisia ja ovat sitä myös lähivuosina. Osakeyhtiömuodon hyödyntäminen apteekkiliiketoiminnassa on pitkän aikavälin suunnitelma apteekkarille ja osakeyhtiön perustamisvaiheessa on tultava toimeen muilla kuin osakeyhtiöstä saatavilla tuloilla. Erillisyhtiön keventävää verovaikutusta voidaan vielä tehostaa myös apteekin ja erillisyhtiön välisellä kustannustenjaolla. Mitä enemmän kiinteitä kustannuksia ilmoitetaan apteekkimyynnin puolella, sitä pienempänä apteekki-toiminnan voitto näyttäytyy ja sitä lievemmäksi saadaan ansiotuloverotuksen progressio. Kulut tulee kuitenkin jakaa erillisyhtiön ja apteekin välillä liikevaihtojen mukaisessa suhteessa.

Osakeyhtiöstä voiton nostaminen osakkaalle on optimaalista vain veroedullisen osingon kautta, mikäli kysymyksessä on apteekkarille oma voitonnosto. Palkan nostaminen osakeyhtiöstä korottaa vain apteekkarin ansiotulon marginaaliveroa olettaen, että apteekista jo saadaan suhteellisen iso ansiotulo-osuus. Järkevän veroedullisen osingon koko on puolestaan sidoksissa osakeyhtiön nettovarallisuuden määrään ja nettovarallisuuden kasvattaminen osakeyhtiössä vie vuosia, mikäli on kysymys uudesta osakeyhtiöstä. Tällöin on fiksumpaa keskittyä vero edullisemmän osingon kuin palkan nostamiseen, voitot jätetään yhtiöön ja otetaan ulos vuosittain hitaasti pääomatulo-osinkoina. Osakeyhtiön etuna on myös luontaisetujärjestelmä, osakkaalla saa olla luontaisetuja, tätä mahdollisuutta toiminimellä toimivalla yrittäjällä ei ole.

Osakeyhtiö on sopiva yritysmuoto esimerkiksi silloin, kun pääomasijoittajia tai liiketoimintaan osallistuvia on monia ja päätöksenteko sekä määräysvalta halutaan mallintaa tarkasti. Myös kun yritykseen on suunnitteilla useita apteekkitoiminnan ulkopuolisia kasvavia liiketoimintoja, kuten huoneistojen vuokrauksia ja toimintaa on tarpeeksi yrityksen kannattavuuden kannalta. Osakeyhtiö sopii myös, jos omis-

tettavana on huomattavia kiinteistö- tai arvopaperiomistuksia, jotka ovat aktiivisen liiketoiminnan kohteina, myös tuloksenjakopolitiikka voidaan suunnitella pitkällä tähtäimellä. Osakeyhtiö tarjoaa omistajalleen enemmän liikkumavaraa, jos halutaan että liiketoiminta tai yhtiö on helposti myytävissä tai siirrettävissä seuraavalle sukupolvelle apteekkarin oman intressin lakattua tai eläköitymisen myötä.

Seuraavassa suuntaa antavassa esimerkissä on arvioitu osakeyhtiön tuloverosäästöä, jos kohdeyritys perustaisi osakeyhtiön apteekin rinnalle. Laskelmassa käytetyt luvut ovat peräisin kohdeyrityksen tuloslaskelmasta ja prosenttiosuudet ovat toimeksiantajalta saatuja arvoja. Myyntikateprosentti on keskiarvo toimeksiantajan muiden apteekkien erillisyhtiöiden myyntikateprosentista, jotka ovat samaa suuruusluokkaa kuin tutkittava kohdeyritys. Ohjearvo Oy:lle siirtyvästä osuudesta perustuu toimeksiantajan kokemusperäiseen ohjearvoon muiden apteekkien erillisyhtiöille siirrettävästä kuluosuudesta, jotka ovat samaa kokoluokkaa kuin kohdeapteekki.

Myynti 24 %	312 726,65 €
Myynti 14 %	205 173,55 €
<u>Nikotiinivalmisteet</u>	<u>11 913,81 €</u>
Osakeyhtiön liikevaihto	529 814,01 €
Liikevaihto	529 814,01 €
Ohjearvo Oy:lle siirtyvästä osuudesta (%)	24 %
Osakeyhtiön verotettava tulo	127 155,36 €
Liikevaihto	529 814,01 €

Myyntikate 40 % =	211 925,60 €
<u>-Liiketoiminnan muut kulut</u>	<u>84 770,24 €</u>
Verotettava tulo	127 155,36 €
<u>Yhteisövero 20 %</u>	<u>25 431,07 €</u>
Tilikauden nettotulos	101 724,29 €

Liiketoiminnan muut kulut on saatu laskemalla myyntikate alaisen liikevaihdon erotus verotettavaan tuloon, joka saatiin laskettua ohjearvon perusteella. Jos tilikauden nettotulos 101 724,29 euroa olisi samalla osakeyhtiön koko nettovarallisuus olisi huojennettu osinko 8 137,94 euroa (8 % x 101 724,29 €).

Tuloverosäästöä: 45 % (marginaaliveroaste) – 20 % (yhteisöveroaste) = 25 %

25 % x 127 155,36 = 31 788,84 euroa enemmän jää ensimmäiseltä vuodelta nettovarallisuuteen verrattuna apteekkiin. Tästä konkreettisesti huomaamme osakeyhtiön veroedun apteekkitoiminimeen nähden, tämän laskelman tarkoituksena oli esittää arvio tuloverosäästöstä yhtiömuotojen välillä.

6.2.2 Osingonjako

Osakeyhtiömuotoisessa toiminnassa nettovarallisuus vaikuttaa siihen, kuinka paljon yritys voi jakaa voittovarojaan huojennettuina eli matalammin verotettavina osinkoina. Nettovarallisuus toimii siis pohjana osinkojen maksamiselle. Kun pörssilistaamaton osakeyhtiö jakaa osinkoja, se voi maksaa huojennettua osinkoa enintään 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan jakamalla osakeyhtiön nettovarallisuus osakkeiden määrällä. Alla laskelma edellisen osion laskelmaa apuna käyttäen kohdeyrityksen mahdollisesta osingonjaosta, osakeyhtiön nettovarallisuudeksi edellisessä laskelmassa on arvioitu 101 724,29 euron suuruiseksi.

Nettovarallisuus	101 724,29 €
------------------	--------------

Osakkeiden lukumäärä	10 kpl
Osakkeen matemaattinen arvo	10 172,43 €
8 % =	813,79 € per osake
Yhteensä	8 137,94 €

Osakeyhtiön nettovarallisuus on 101 724,29 euroa ja osakkeita on 10 kappaletta, tällöin yhden osakkeen matemaattinen arvo on 10 172,43 euroa. Huojennettua osinkoa voidaan maksaa enintään 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta eli $0,08 \times 10\,172,43\text{ €} = 813,79$ euroa per osake, joka kerrotaan osakkeiden lukumäärällä, joten 10 osakkeen arvo olisi 8 137,94 euroa. Arvo vastaa edellisessä osiossa laskettua arvoa. Mikäli apteekkari omistaa kaikki osakeyhtiön osakkeet ja haluaa nostaa osinkoja esimerkiksi 15 000 euroa, hän saa nostettua niistä 8 137,94 euroa verran huojennettuna ja loput 6 862,06 euroa verotetaan eri säännöillä. Huojennettu osinko verotetaan 25 % pääomatulona. Tällöin pääomatulona verotettava osuus olisi:

Kaikkien osakkeiden matemaattinen arvo	8 137,94 €
25 % =	2 034,49 €
Pääomatuloveroprosentti	30 %
Maksettava vero	610,38 €

Osingosta maksetaan veroa pääomatuloveroprosentin (eli pääsääntöisesti 30 %) mukaan. 8 137,94 euron huojennetun osingon osuudesta maksetaan veroa vain 610,38 euroa. Loput 75 % 8 137,94 eurosta on verovapaata osuutta (6 103,46 €), josta ei mene erikseen veroa. Tämä osuus osakeyhtiön kannattaa aina nostaa, kun mahdollista. Kyseisestä osuudesta on kuitenkin tietysti jo aiemmin maksettu yhteisövero. Veroton osinko tarkoittaa siis tässä tapauksessa vain sitä, ettei tästä osuudesta ei makseta veroa kahteen kertaan. Huojennetun osingon ylimenevä

osuus eli 6 862,06 euroa verotetaan 75 % ansiotulona yrittäjän veroprosentin mukaan. Loppuosasta (1 715,52 €) ei mene uudestaan veroa.

Huojennetun osingon ylimenevä osuus	6 862,06 €
75 % =	5 146,55 €
Yrittäjän veroprosentti	46,1 %
Maksettava vero	2 372,56 €

Jos apteekkari haluaa nostaa 15 000 euroa osingoista, apteekkari maksaa veroja yhteensä 2 982,94 euroa ja verojen jälkeen osinkoja apteekkari saa nostettua 12 017,06 euroa. Laskelmasta huomaamme kuinka ansiotulo-osingosta maksettavan veron määrä on lähes nelinkertainen huojennetun pääomatulo-osingon määrään. Yleensä tämä ansiotulo-osingon nostaminen ei ole järkevää verotus mielessä ja suositellaankin nostettavaksi vain huojennetun osingon määrä nettovarallisuudesta, eli 8 137,94 euroa per vuosi. Osinkojen nostaminen osakeyhtiöstä on hitaampaa, kun osinkoja nostetaan kerran vuodessa pääomatulo-osingon verran, mutta syntyvä verosäästö on huomattava. Osinkojen nostaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tilintarkastettuun tilinpäätökseen, eli tässä esimerkissä lasketut osingot nostettaisiin vasta seuraavalla tilikaudella. Osakeyhtiön laajan omistuspohjan myötä, osakkeita voidaan merkitä myös muille apteekkitoiminnasta ulkopuolisille henkilöille, kuten perheenjäsenille. Yhtiökokouksessa on oltava merkintä kaikkien osakkaiden omistuksessa olevista osakkeista.

6.3 Apteekin yhtiöittäminen verosuunnittelukeinona

Apteekkarin liiketoimintaan saattaa sisältyä merkittävä määrä sellaisten tuotteiden myyntiä, jotka eivät ole apteekkiveron alaisia tuotteita tai palveluita ja täten ei ole pakotetta harjoittaa kyseistä toimintaa yksityisen elinkeinonharjoittajan muodossa. Vapaankaupan tuotteiden liiketoiminnan volyymin ollessa tarpeeksi suuri, on usein ryhdytty harjoittamaan kyseistä liiketoimintaa esimerkiksi osakeyhtiömuodossa, eli toiminta on niin sanotusti yhtiöitetty.

Seuraavassa laskelmassa on laskettu kohdeyritykselle, miten paljon apteekki säästäisi veroissa, jos osakeyhtiö perustettaisiin apteekin rinnalle. Laskelmassa vapaankaupan tuotteet on siirretty osakeyhtiölle myytäväksi ja huomioitu arviolta osakeyhtiön perustamisesta syntyvät uudet liiketoiminnan kulut myös nikotiinivalmisteiden myynti siirtyisi osakeyhtiölle, sillä ne eivät ole apteekkiveron alaisia tuotteita. Laskelman tarkoituksena on selvittää maksettavan veron määrä, kun toiminta yhtiöitetään. Osakeyhtiön tulosarviota ja verolaskelmaa käytetään apuna lopullisen verosäästön määrittämisessä.

Myynti 24 %	312 726,65 €
Myynti 14 %	205 173,55 €
<u>Nikotiinivalmisteet</u>	<u>11 913,81 €</u>
Osakeyhtiön liikevaihto	529 814,01 €
Liikevaihto	529 814,01 €
Ohjearvo Oy:lle siirtyvästä osuudesta (%)	24 %
Osakeyhtiön verotettava tulo	127 155,36 €
<u>-Yhteisövero (127 155,36 € * 80 %)</u>	<u>25 431,07 €</u>
Voitto verojen jälkeen	101 724,29 €

Liikevaihdosta laskettu 24 % osuus perustuu toimeksiantajan kokemusperäiseen ohjearvoon muiden apteekkien erillisyhtiöille siirrettävästä osuudesta. Ohjearvon syntymisessä otettiin saman kokoluokan apteekkeja, joiden vapaankaupan osuus on siirretty osakeyhtiölle, kyseisillä apteekeilla prosenttiosuus on 24 % paikkeilla. Arvio perustuu samankokoisten apteekkien tilanteeseen ja arvoa voidaan pitää tutkimuksessa luotettavana. Seuraavassa laskelmassa on laskettu osakeyhtiön Yle-
veron määrä.

Osakeyhtiön verotettava tulo	127 155,36 €
<u>-Vähennys verotettavasta tulosta</u>	<u>50 000 €</u>
Laskentaperuste Yle-verolle	77 155,36 €
<u>Ohjeellinen prosenttiosuus</u>	<u>0,35 %</u>
	270,04 €
<u>Lisäys</u>	<u>140 €</u>
Yhteisön Yle-vero	410,04 €
YLE-vero	410,04 €
Yhteisövero	25 431,07 €
<u>Osinkoverot</u>	<u>8 646,56 €</u>
Osakeyhtiön verot	<u>34 487,67 €</u>

Vuonna 2019 apteekin verotettavat ansio- ja pääomatulot olivat 318 955,67 euroa ja tuloista maksettavat verot olivat 196 914,35 euroa. Vapaankaupan myynnit olivat yhteensä 529 814,01 euroa, myyntien perusteella tehty tulosarvio osakeyhtiön verotettavasta tulosta on 127 155,36 euroa. Osakeyhtiö maksaa verotettavasta tulosta 20 % tuloveron, joka olisi tästä tulosarviosta 25 431,07 euroa. Osakeyhtiölle syntyy voittoa verojen jälkeen 101 724,29 €. Osinkoveroa osakeyhtiö maksaisi voitosta seuraavan laskentakaavan perusteella, $101\,724,29\text{ €} \times 25\% = 25\,431,07\text{ €}$ $\times 34\% = 8\,646,56\text{ €}$. Kun osakeyhtiön tulosarvio (101 724,29 €) vähennetään apteekin verotettavasta tulosta (318 955,67 €) huomioituna yrittäjävähennys, niin apteekin verotettavaksi ansiotuloksi jää 198 157,97 euroa. Osakeyhtiö ei vaikuta apteekin pääomatuloihin, joten voidaan siirtää toimeksiantajalta saadun verolaskelman mukainen veronalainen pääomatulo (157 959,77 €) laskentaperusteeksi pääomatulon tuloveroa laskettaessa. YLE-vero apteekilla on 163 €.

Elinkeinotoiminnan ansiotulo	198 157,97 €
<u>-Asunnon ja työpaikan väliset matkat</u>	<u>3 278,00 €</u>
Puhdas ansiotulo	194 879,97 €
Päivärahamaksut	1 656,78 €
<u>Yrittäjän lisämaksut</u>	<u>246,06 €</u>
Vähennykset puhtaasta ansiotulosta	1 902,84 €
Puhdas ansiotulo	194 879,97 €
<u>-Vähennykset puhtaasta ansiotulosta</u>	<u>1 902,84 €</u>
Verotettava ansiotulo	192 977,13 €
Verotettava ansiotulo	192 977,13 €
<u>-Asteikon mukainen vähennys (Taulukko 3)</u>	<u>76 100,00 €</u>
=	116 877,13 €
<u>Vero alarajan ylittävästä tulon osasta</u>	<u>31,25 %</u>
=	36 524,10 €
<u>+ Vero alarajan kohdalla (Taulukko 3)</u>	<u>10 413,25</u>
Tulovero ansiotuloista	46 937,35 €
<u>-Kotitalousvähennys</u>	<u>1 152,00 €</u>

Ansiotulo-osuus valtiolle	45 785,35 €
Veronalainen pääomatulo	157 959,77 €
-Asuntovelkojen vähennyskelpoinen korko-osuus	51,27 €
-Muut korot	2 252,05 €
<u>-Vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut</u>	<u>5 000 €</u>
Verotettava pääomatulo	150 656,45 €
Verotettava pääomatulo	150 656,45 €
Ylitse menevä osuus (150 656,45 € - 30 000)	120 656,45 €
x 34 %	41 023,19 €
Jäljelle jäävä osuus pääomatuloista	30 000,00 €
x 30 %	9 000,00 €
34 % osuus	41 023,19 €
<u>30 % osuus</u>	<u>9 000,00 €</u>
Tulovero pääomatuloista	50 023,19 €
<u>-Kotitalousvähennys</u>	<u>1 248,00 €</u>
Pääomatulo-osuus	48 775,19 €

Ansiotulo-osuus	45 785,35 €
<u>Pääomatulo-osuus</u>	<u>48 775,19 €</u>
Tulovero valtiolle	<u>94 560, 54 €</u>
Verotettava ansiotulo	192 977,13 €
<u>Kunnallisvero (%)</u>	<u>18 %</u>
Kunnallisvero	34 735,88 €
<u>Päivärahamaksu</u>	<u>1 902,84 €</u>
Kunnallisluonteiset verot	<u>36 638, 72 €</u>
Tuloverot valtiolle	94 560,54 €
Kunnallisluonteiset verot	36 638,72 €
Kirkollisvero	0,00 €
<u>YLE-vero</u>	<u>163,00 €</u>
Apteekin verot yhteensä	<u>131 362,26 €</u>

Vuonna 2019 apteekki maksoi ennakkoveroja yhteensä 203 415,64 euroa, palautettavaa syntyi verovuonna 6 501,29 euroa. Verovuoden 2019 todelliset maksettavat verot ja maksut olivat siis tällöin 196 914,35 euroa. Jos kohdeyrityksellä olisi ollut osakeyhtiö, olisi verot olleet apteekin ja henkilökohtaisen verotuksen osalta 131 362,26 euroa ja osakeyhtiön osalta 34 487,67 euroa, eli yhteensä apteekin ja osakeyhtiön verot olisivat olleet 165 849,93 euroa. Osakeyhtiön kanssa verovu-

den maksettavat verot olisivat olleet 31 064,42 euroa pienemmät, jos osakeyhtiöstä syntyviä uusia kuluja ei huomioida. Uusia osakeyhtiöstä syntyviä kuluja arvioidessa on otettava huomioon, että osakeyhtiö on aina tilinpäätösvelvollinen ja tällöin uusia kuluja syntyy taloushallinto- ja tilintarkastuspalveluista. Osakeyhtiöllä on myös lakisääteisiä vakuutusmaksuja, kuten vastuuvakuutus, jotka aiheuttavat uusia kuluja yhtiölle. Toimeksiantajan kokemusperäinen arvio osakeyhtiön perustamisessa syntyvistä uusista kuluista on noin 8 000–10 000 euroa vuoden aikana. Kuluarvio sisältää edellä mainitut kuluerät, sekä toimeksiantajan arviossa on otettu huomioon muut osakeyhtiöstä syntyvät hallinnolliset kulut vuoden aikana. Jokaisen apteekin kulut ovat yksilöllisiä, joten tarkkaa arviota uusista kuluista ei pystytä tuottamaan.

Kun arvioidusta verosäästöstä vähennetään osakeyhtiön uudet liiketoiminnan kulut, niin tutkimuksen tulokset osoittavat, että apteekin tulisi perustaa osakeyhtiö apteekin rinnalle, jotta apteekkiliiketoimintaa voidaan kehittää pitkällä tähtäimellä ja verorasitus voidaan minimoida. Liikevaihdon kasvaessa apteekissa suuremmaksi, myös verosäästö kasvaa sen mukana, sillä osakeyhtiön kiinteät kulut eivät kasva suhteessa liikevaihtoon, vaan pysyvät tutkimuksessa esitettyjen arvojen suuruusluokassa. Osakeyhtiöön voidaan laajentaa myös muuta toimintaa, jolloin kulut saattavat muuttua. Tässä tapauksessa laskelmat olisi hyvä toteuttaa toistamiseen ja huomioida kyseiset kulut osakeyhtiön toiminnassa. Vertailussa käytettyjen muiden apteekkien erillisyyhtiöt eivät myöskään toteuttaneet muuta toimintaa, kuin vapaankaupan tuotteiden myyntiä.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää, onko apteekkarille verotuksellisesti kannattavaa perustaa osakeyhtiö apteekin rinnalle, sekä löytää keinoja nettovarallisuuden kasvattamiseen. Tutkimusongelmaa pyrittiin työssä tarkastelemaan eri näkökulmista, joista jokainen enemmän tai vähemmän osoitti sen, että osakeyhtiön perustaminen olisi kannattavaa kohdeyritykselle. Apteekin nettovarallisuutta on vaikea kasvattaa nykyisessä yhtiömuodossa, ja kokonaisveroetu on suurempi, jos nettovarallisuuskatto apteekkitoiminnassa on jo saavutettu ja varallisuutta jatkossa ryhdyttäisiin kerryttämään osakeyhtiöön. Myös vuosittainen verosäästö apteekkarille olisi huomattava yhtiöittämisen myötä.

Tutkimuksessa huomattiin, että apteekkiala on erittäin säänneltyä. Sitä rajoittavat proviisoriomistus, lupajärjestelmä, säännellyt hinnat, henkilöomistus ja tähän liittyvä ketjuuntumisen estäminen. Tutkimuksessa havaittiin, että apteekkiliikkeiden nettovarallisuuteen vaikuttaa oleellisesti rahoitusomaisuuden määrä tilinpäätösajankohtana. Rahoitusomaisuuden määrä saa olla vuodenvaihteen lyhytaikaisten velkojen määrän verran lisätynä seuraavan vuoden aikana toteutuvien investointimenojen määrällä, muutoin veroasiamies saattaa puuttua rahoitusomaisuuden määrään ja pyytää oikaisua nettovarallisuuteen. Apteekkiala Suomessa on hyvin produktiivinen ja tutkimuksessa havaittiin, että nettovarallisuuden kasvattamisen keinot toiminimessä on rajalliset ja hyväksyttävän nettovarallisuuden määrä apteekissa on rajattu. Apteekkitoiminnassa raja rahoitusomaisuuden kasvattamisen suhteen tulee vastaan hyvin nopeasti, kun nettovarallisuuskatto saavutetaan, tällöin yhtiöittämistä vapaankaupan osalta tulee arvioida. Nettovarallisuuskaton käsitettä apteekeissa tulee jatkossa tutkia enemmän.

Nettovarallisuuteen luetaan lähes kaikki kirjanpidon omaisuuserät paitsi vuodenvaihteessa lähdeveronalaisilla pankkitileillä olevat varat, jolloin nämä varat tulisi käyttää sellaiseen, joka kasvattaa nettovarallisuuta. Tutkimuksessa on esitetty konkreettisia toimenpiteitä nettovarallisuuden parantamiseen, sekä pyritty huomiomaan riskit näitä toteuttaessa. Toimenpide-ehdotukset ovat Suomen lainsäädännön mukaisia ja hyväksytyjä keinoja verosuunnittelun toteuttamiseen. Verosuun-

nittelutoimenpiteet tähtäävät lähinnä siihen, että nettovarallisuustilanne olisi mahdollisimman hyvä tilinpäätöshetkellä. Hyvä nettovarallisuustilanne yrityksessä mahdollistaa sen, että osa liiketoiminnan tuottamasta verotettavasta tulosta verotetaan pääomatulona. Mitä suurempi nettovarallisuus, sitä suurempi osa verotettavasta tulosta katsotaan pääomatuloksi. Pääomatulo-osuudesta menee veroa tällä hetkellä 30 %, kun taas ansiotulo-osuudesta menee valtionveroa progressiivisen tuloveroasteikon mukaan, joka on suurituloisilla apteekkeilla suurempi. Tarkoituksena onkin saada mahdollisimman paljon verotettavaksi pääomatulona tai erillis-yhtiön kautta, jotta voidaan minimoida apteekin verorasitus. Kohdeyrityksen nettovarallisuuslaskelmissa havaittiin, että apteekin nettovarallisuustilanne on hyvällä tasolla, kuitenkin sen kasvattamisen keinot ovat rajalliset. Nettovarallisuuskatto on lähes saavutettu apteekissa ja sitä on vaikea enää kasvattaa suuremmaksi ilman että toteutetaan merkittäviä investointeja, tulos osoittaa sen, että apteekin yhtiöittämistä tulisi harkita.

Keskimäärin verottaja vei apteekin tuloksesta 43 %. Osakeyhtiön tuloksesta maksettava yhteisövero on 20 % eli yli puolet pienempi kuin apteekin henkilökohtainen veroprosentti, osingoista maksetaan veroja vain 7,5 %, kun verotettavaa on alle 150 000 euroa. Osakeyhtiöitä perustetaan apteekkien yhteyteen yleensä verotuksellisista syistä. Erityisen kannattavaa kulujen suunnittelu apteekin ja erillis-yhtiön välillä on silloin, jos vapaakaupan tuotteiden myynti apteekkeissa lähestyy 20 prosentin osuutta apteekin liikevaihdosta, sillä tämän kynnyksen ylittävästä apteekissa tapahtuvasta vapaakaupan tuotteiden myynnistä on maksettava apteekkiveroa. Osakeyhtiö on järkevää perustaa apteekin rinnalle, kun edellä mainitut puitteet täyttyvät, sekä kun on olemassa mahdollisuus luoda nettovarallisuutta osakeyhtiöön. Osakeyhtiössä voi toteuttaa myös muuta liiketoimintaa kuin apteekkitoimintaa esimerkiksi maahantuontitoimintaa, konsultointitoimintaa, vuokraustoimintaa, valmistustoimintaa tai muiden palveluiden myyntiä. Tutkimuksessa todettiin myös, että osakeyhtiöstä voiton nostaminen osakkaalle on optimaalista vain veroedullisen osingon kautta, palkan nostaminen osakeyhtiöstä korottaa vain apteekkarin ansiotulon marginaaliveroa olettaen, että apteekista jo saadaan suhteellisen iso ansiotulo-osuus. Osakeyhtiön hyödyntäminen apteekkiliiketoiminnassa on

pitkän aikavälin suunnitelma apteekkarille ja osakeyhtiön perustamisvaiheessa onkin oleellista miettiä tulopolitiikkaa apteekin ja sen erillisyhtiön välillä. Pitkäjänteisellä toiminnalla etenkin suurimpien apteekkien erillisyhtiöihin voi kertyä mittava nettovarallisuus, joka mahdollistaa aikanaan kevyemmin verotettujen osinkotulojen nostamisen. Osakeyhtiö ei saa olla rajoitteena apteekkitoiminnassa, vaan sen tulisi olla osana suurempaa kokonaisuutta, jonka avulla minimoidaan verorasitus.

Kohdeyritys arvion mukaan säästäisi veroissa vähintään noin 21 064,42 euroa, jos osakeyhtiö perustettaisiin apteekin rinnalle. Liikevaihdon kasvaessa apteekissa suuremmaksi, myös verosäästö kasvaa sen mukana, sillä osakeyhtiön kiinteät kulut eivät kasva suhteessa liikevaihtoon, vaan pysyvät tutkimuksessa esitettyjen arvojen suuruusluokassa. Samaan aikaan apteekin verotus kiristyy ja apteekki maksaa veroja entistä enemmän, ilman osakeyhtiötä. Osakeyhtiöön voidaan laajentaa myös muuta toimintaa, jolloin kulut saattavat muuttua. Tässä tapauksessa laskelmat olisi hyvä toteuttaa toistamiseen ja huomioida kyseiset kulut osakeyhtiön toiminnassa. Reliabiliteetin kannalta tutkimus olisi myös hyvä toistaa uudelleen esimerkiksi tulevan tilikauden luvuilla, jos apteekin toiminta on pysynyt ennallaan. Myös vuoden 2018 luvuilla tutkimus voitaisiin toteuttaa uudelleen, jolloin saataisiin isompi otanta apteekin vuosittaisesta toiminnan tuloksellisuudesta. Tällöin eliminoidaan yksittäisen poikkeavan tilikauden vaikutus toiminnassa, jos muidenkin vuosien luvut osoittavat, että osakeyhtiö tulisi perustaa. Tämä tutkimus kuitenkin osoitti vuoden 2019 luvuilla kohdeyritykselle sen, että apteekin kannattaa perustaa osakeyhtiö apteekin rinnalle.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää toimeksiantajan kohdeyritykselle, olisiko verotuksellisesti kannattavaa perustaa erillisyhtiö apteekin yhteyteen. Tutkittava aineisto oli peräisin toimeksiantajalta ja aineisto koostui apteekin tilinpäätöksestä ja verolaskelmista. Tutkimuksen tuloksista on hyötyä kohdeyritykselle, eri viranomaisille sekä myös apteekkitoimialan kehittäjille suunniteltaessa uudistumismenetelmiä. Myös Apteekkariliitto ilmaisi mielenkiintonsa opinnäytetyöstä. Koen, että tutkimus on kehittänyt omaa ammattitaitoa ja tietopohjaa apteekin verotusmenetelyiden suhteen.

Tutkimusta voi pitää luotettavana, sillä laskelmissa on käytetty kohdeyrityksen tarkkoja ja toteutuneita lukuja. Myös olennaisten tilinpäätöserien sisällöt selvitettiin työssä tarkasti. Tutkimusmenetelmä ja työssä käytetyt mittarit vastaavat ilmiötä, jota työssä haluttiin tutkia. Ohjearvot, jotka ovat peräisin toimeksiantajalta eivät ole tarkkoja arvoja, mutta niiden virhemarginaali on kuitenkin hyvin vähäinen. Sanalliset tutkimustulokset perustuvat suomen lainsäädännön tarjoamiin puitteisiin apteekkien verosuunnittelussa. Laskelmat ja työn tulokset toimivat yleisesti apteekkarille ja kohdeyritykselle apuna päätöksenteossa, harkitessa osakeyhtiön perustamista apteekin rinnalle. Työn tulokset vastaavat tutkimuskohdetta ja tutkimuksen alussa asetettuja päämääriä. Tutkimuksen perusteella havaittiin, että veroja tulee maksettavaksi vähemmän, jos apteekin rinnalla toimii osakeyhtiö, myös työn toimeksiantaja tarkasti tämän toteamuksen perustuvan laskelman paikkaansa pitävyyden, joka lisää omalta osaltaan myös tutkimuksen luotettavuutta. Apteekkiä on monimutkainen kokonaisuus ja apteekkareiden olisi hyvä tuntea eri yhtiömuodot ja niihin liittyvät velvoitteet.

Jatkotutkimusehdotuksena voitaisiin tutkia apteekin yhtiöittämistä, mikäli apteekilla olisi matala veroprosentti ja vapaankaupan osuus olisi hyvin pieni. Jatkotutkimuksena olisi hyvä myös selvittää osakeyhtiön volyymin riittävyttä, ja sitä, saadaanko nettovarallisuutta voittovarojen kautta kasvatettua tarpeeksi ja miten nopeasti. Apteekkijärjestelmän uudistamista ja toimenpiteitä sen toteuttamiseen olisi myös hyvä tutkia, sekä käsitellä nettovarallisuuskatosta toiminimissä.

LÄHTEET

A 713/2013. Valtioneuvoston asetus lääketaksasta. Viitattu 17.4.2020.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130713>. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö

A 1339/1997. Kirjanpitoasetus. Viitattu 26.4.2020.
<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö

Alhola, K. 2016. Eri yritysmuotojen verotuksellisia erityispiirteitä. Tilisanomat. Viitattu 9.11.2020. <https://tilisanomat.fi/verotus/eri-yritysmuotojen-verotuksellisia-erityispiirteita>

Apteekkariliitto. 2019. Vuosikatsaus 2019. Viitattu 20.4.2020.
https://www.apteekkariliitto.fi/media/3-apteekkariliitto.fi/liitto/vuosikatsaukset/vuosikatsaus_2019.pdf

Apteekkariliitto. 2018a. Apteekkitieto. Apteekin verotus. Viitattu 24.4.2020.
<https://www.apteekkariliitto.fi/apteekkitieto/verotus.html>

Apteekkariliitto. 2018b. Apteekkitieto. Infografiikat. Viitattu 24.4.2020.
https://www.apteekkariliitto.fi/media/3-apteekkariliitto.fi/apteekkitieto/laakekaupan-rahat/12_18_mediaaniapteekki_tulos_1500pix.jpg

Fimea 2020. Reinikainen, L., Hyvärinen, A. & Happonen, P. 2020. Apteekkien tilinpäätösanalyysi vuosilta 2015–2018. Julkaisusarja 2/2020. Viitattu 17.4.2020.
<https://www.fimea.fi/documents/160140/1188389/2+2020+Apteekkien+tilinpäätösanalyysi+vuosilta+2015–2018.pdf/76b7f411-43f8-ede7-acfd-0e7e58608f2a?t=1584963868389>

Jalonen, H. 2015. Kannattava apteekki. Helsinki. PharmaPress Oy.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. 2020. Apteekkimarkkinoiden kehittäminen. Viitattu 14.11.2020.

<https://www.kkv.fi/globalassets/kkv-suomi/julkaisut/selvitykset/2020/kkv-selvityksia-5-2020-apteekkimarkkinoiden-kehittaminen.pdf>

Kouvolan Sanomat. 2017. Apteekkarien tuloissa näkyy myös apteekin liikevoitto. Viitattu 10.5.2020. <https://kouvolansanomat.fi/uutiset/lahella/68c210fc-7146-4213-9e08-1fe3e0a1a972>

L 9.9.2016/770. Apteekkiverolaki. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 20.4.2020. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20160770>

L 22.12.2015/1142. Laki varojen arvostamisesta verotuksessa. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 10.5.2020. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051142>

L 10.12.2010/1112. 13.1.2006/22, 10.4.1987/395. Lääkelaki. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 17.4.2020. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870395#L6P44>

L 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 24.9.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O1L1P2>

L 21.12.2004/1224. Sairausvakuutuslaki. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 30.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20041224#O6L18P15>

L 30.12.1997/1336. Kirjanpitolaki. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 25.4.2020. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

L 30.12.1992/1535. Tuloverolaki. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 30.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#O3L2P33b>

Verohallinto. 2019. Syventävät vero-ohjeet. Valtion tuloveroasteikko 2019. Viitattu 20.4.2020. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtion-tuloveroasteikko-2019/>

Verohallinto 2017. Syventävät vero-ohjeet. Apteekkivero. Viitattu 20.4.2020. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48607/apteekkiver/>

Verohallinto 2016. A20/200/2016. Syventävät vero-ohjeet. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan elinkeinotoiminnan nettovarallisuus tuloverotuksessa. Viitattu 24.10.2020. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48564/liikkeen_ ja_ ammatinharjoittajan_ elinkei/

Verohallinto 2013. A41/200/2013. Syventävät vero-ohjeet. Apteekkien ennakkomaksut nettovarallisuudessa. Viitattu 31.09.2020. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/kannanotot/47667/apteekkien_ennakkomaksut_nettovarallisu/

Veronmaksajat 2020. Yrityksen verotietopaketti. Helsinki: Verotieto Oy.

Veronmaksajat.fi. 2020. Palkka ja eläke. Yle-vero. Viitattu 2.11.2020. <https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Yle-vero/#8224610c>

Yrityksen perustaminen.net. 2020. Nettovarallisuus. Viitattu 27.6.2020. <https://yrityksen-perustaminen.net/nettovarallisuus/>

Yritä.fi. 2020. Tietopankki. Toiminimen perustaminen. Viitattu 22.11.2020. <https://xn--yrit-ooa.fi/toiminimen-perustaminen>